ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ Թէ գաւառաց համար	
Տարեկան	7 Մէճիտ
Վեցամսեայ	3 1/2 »
Եռամսեայ	2 »
Օտար երկիրներու համար	40 Ֆր.
Վեցամսեայ	20 »
Եռամսեայ	10 »

Բաժանորդի ծախքը մեր վրայ, բայց ի Բամփ Լօքալէն։
Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի՝ 115 դրշ ոսկի 100 ղրշի հաշուով։
Նամակները կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս։

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

"بوزانتيون"
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز ومدير مسؤل
بوزانت كچيان
طبع واداره محلى باب عالى جادهسنده ٣٨ نومرو
دائرۀ مخصوصهدهدر

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur–Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 76 — ՇԱԲԱԹ 1897 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1/13 — 11 ՐԱՄԱԶԱՆ 1314. — 1 ՇՈՒՊԱԹ 1312 — Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 76

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐ. 1/13, 1897

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՊՈՒՔՐԷՇԷՆ ԵԿԱԾ ԼՈՒՐԸ

Լրագրոյս երեկուան «Ազգային Լրոց» բաժնին մէջ ուշադրաւ հատուած մը կար։— Նախ ըսենք որ սխալ է այն կարծիք Թէ Ռումանիա գաղթականներ բնաւ չէ ընդուներ։ Քանի ամիսէ ի վեր բաւական թուով գաղթականներ հաստատուեր են Դանուբի քաղաքներուն մէջ, մանաւորապէս ի Կալաց, և առնք մեծ մասամբ բարեկեցիկ մարդիկ չեն։ Կան Փոքր Ասիացի արհեստաւորներ և հասարակ բանուորներ ուք ո՛ և է կերպիւ կ'ապրին, և ամենէն խեղճերուն պէտքերը կը հոգան տեղւոյն և Ռումանիոյ ուրիշ քաղաքներու բնիկ Հայերը։ Որչափ գիտենք, օտար մարդասէր մարմիններու կողմէ նպաստ ղրկուած չէ յանուն Ռումանիոյ գաղթականներուն, ինչպէս ղրկուած է Պուլկարիա, Եգիպտոս և Յունաստան գըտնուող խեղճերուն համար, յորմէ կը հասկցուի որ խեղճութիւնն այնքան մեծ չէ Կալաց և ռումանական ուրիշ քաղաքները գացած Հայերուն մէջ։

* * *

Գաղթականներուն միայն մարմնի պէտքերն հոգալ չի բաւեր։ Իմացական պէտքեր ալ ունին անոնք, և մանաւանդ անոնց զաւկները։ Մեծերը, չափահասները կը գտնուին նոր միջավայրի մը մէջ, ուր իրենց իմացական խեղճութիւնն, ինչպէս իրենց նիւթական խեղճութիւնն, ամէն ժամանակէ աւելի աչքի կը զարնէ։ Իրենց հայրենի երկրին մէջ այնքան լաւ վարժուած էին տեղային պայմաններուն որ իրենց իմացական թէ նիւթական դրամագլխին սակաւութիւնը կրնային պքօղել։ Օտար երկրի մէջ, ուր գիրենք ճանչցողներ չունին, ուր ժողովրդին լեզուն չեն հասկնար, այս դիւրութիւններէ բնական է զուրկ կը մնան։ Եթէ բանի մը օգտակար պիտի ըլլան, եթէ գործ մը պիտի բռնեն օտար երկրի մէջ, անոր համար բաներ սովրելու պէտք ունին։ Իրենց զաւկներն ալ չեն կրնար փողոցները թողուլ. նախ, տեղւոյն օրէնքն ատոր չի ներեր, և յետոյ, դպրոցական յարկ մը որքան ալ Թերի, տեսակ մը պատսպարան է խեղճ տղաքներու համար։ Ուստի, գոհունակութեամբ արձանագրեցինք Թէ Վառնայի գաղթականներուն տղաքներուն համար դէջ աղէկ նախակրթարան և ծաղկոց բացուեր են, և ծնողները մեծ հոգէ մը ազատեր են։ Յաջողութիւն կը մաղթենք այս կրթական ձեռնարկութեանց։ Մարդասէր Օրիորդն որ այս խեղճերուն օգնութիւն հասցնելն իրեն քրիստոնէական պարտաւորութիւն սահմանած է, հոգ տարեր է Վառնայի և Շումլայի մէջ մանկապարտէզներ բանալ գաղթականներու տղոց համար, այն ընդարձակ շէնքերու մէջ ուր բնտանիքով բնակեցուցած էր զանոնք։ Աւասիկ մարդասիրութիւնը ճշմարտապէս հասկցող բարերարուհի մը։ Կը հասկնանք որ գաղթականները մեր Թղթակցին միջոցաւ իրենց շնորհակալութիւնն յայտնեցին արդէն «Բիւզանդիոն»ի մէջ։

* * *

Բայց գանք Պուքրէշէն տրուած լուրին։

Կալացի մէջ կրթական նորութիւն մը հիմներ են գաղթականներ։ Կեդրոնական Վարժարանի նախկին աշակերտ մը, որ հիմա գործ մը բռնած է հոն, օգտակար գաղափարն ունեցեր է ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ մը բանալու, ուր ցերեկի աշխատութիւններէն ետքը կը դիմեն գաղթական Փոքր Ասիացի Հայերն, արհեստաւոր, բանուոր, չըրջուն մանրավաճառ, ևն., և հոն կը սովրին կարդալ, գրել, հաշուել և անոնք որ հոն կ'ուզեն մնալ, երկրին լեզուն։ Աւասիկ ճշմարիտ միջոցը գաղթականներուն վիճակը բարելաւելու. զի ա՛յս է տեւական միջոցը։ Ողորմութիւնը մշտատեւ չի կրնար ըլլալ։ Արդէն բարեգործ մարմիններն յայտարարեր էին Թէ մինչեւ գարուն միայն կրնան նպաստել, անկէ ետքը գաղթականներն իրենց գլխուն ճարը նային։ Անգլիայէն ստացուած դրամական և իրեղէն նպաստները բաւական նուազեր են, ինչպէս մեր Թղթակիցը գրեց Վառնայէն, որովհետեւ հիմա Հնդկաստանի սովեալներուն կ'ղղուին Անգլիացիք։ Ինքնօգնութիւնն ամէն ժամանակէ աւելի կարեւոր է ուրեմն գաղթականներուն համար, և ինքնօգնութեան մէկ ձևն ալ ինքնակրթութիւնն է, իր իմացական դրամագլուխն աւելցնելն է, որպէս զի գործի հրապարակին վրայ իր օգտակարութեան չափն աւելնայ, և ինք գործ մը բռնելու, կամ բռնած գործին մէջ աւելի շահելու կարողութիւնը ձեռք բերէ։ Հետաքրքիր ենք Կալացի գիշերային վարժարանին վրայ աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ ստանալու։ Գիշերօթիկ վարժարաններ ունեցած ենք հոս Պոլսոյ մէջ. Գիշերային վարժարաններ դեռ չունեցանք։ «Արեւելք»ի մէջ քանիցս գրեցինք այսպիսի հաստատութեան մը չափահաս սերունդին ընծայելիք օգուտներուն վրայ։ Բայց մայրաքաղաքիս մէջ Թաղէ ի Թաղ միջոցներուն հեռաւորութիւնն և այլ տեղական արգելքներ բաւական խոչընդոտ համարուեցան, և չիտակը զրուցելով, պանդուխտներուն մեծ մասն ալ այսպիսի ինքնակրթութեան մը պէտքն զգացած չէր տակաւին։ Իբրեւ գովելի բացառութիւն պէտք է յիշենք այն պանդուխտներն որք իրենց խաներուն անկիւնները՝ ձմրան երկար գիշերները մանաւանդ՝ կարդալով ու գրելով կ'անցունէին՝ խանին մէջ էն գիտուն համարուած իրենց հայրենակցին օգնութիւնով։ Անոնք կիրակի օրերն ալ Ս. Գիրք և դասագիրքեր կարդալով ժամանակ կ'անցունէին։ Աստուածաշունչի աշխարհաբար Թարգմանութիւնն անոնց շատին քով կը գտնուէր, իր աժնութեան և իր հասկնալիութեան պատճառաւ։ Մեք բախտ ունեցանք ճանչելու Բաղեշի հիւսնն ր և որմնադիրներ որք ոչ միայն Թուաբանութիւն այլ և տարրական երկրաչափութիւն սովրեր էին ինքնակրթութեամբ, և ուսման շնորհիւ աւելի յաջողակ արհեստաւորներ եղած էին։

* * *

Կը յուսանք որ Կալացի գաղթական Հայերուն ուսումնասիրութեան գովելի օրինակին հետեւին ուրիշ տեղերու գաղթականներն ալ։ Թէ՛ անոնք որ գործ մը բռնած են, և Թէ անոնք մանաւանդ որ տակաւին անգործ կը պտըտին, ամէն շահ ունին պարապ չանցունելու իրենց գիշերուան ժամերը։ Թո՛ղ չտարկուի Թէ մարդիկը տնտեսական տագնապին հարուածներն ա՛յնքան սաստկապէս զգացած են որ խեղքերնին վրանին չէ։ Առ այս կը պատասխանենք, նախ, Թէ հիմա բաւական ժամանակ անցած է իրենց գաղթականութեան դէպքերէն ի վեր, և ժամանակին մեծ գործն է ամոքել առաջին տպաւորութիւններն, և երկրորդ, ընԹերցումը, մտաւոր զբաղումն, ամենամեծ սփոփանքն է վշտի և տառապանքի մէջ։ Իրենց վիշտը մոռնալու համար իրենք զիրենք արբեցութեան տուողները սխալ հաշիւ կ'ընեն. զի առողջութիւննին վրայ կուտան։ Բայց իրենք զիրենք կարդալու, գրելու տուողներն յարմարագոյն միջոցն ընտրած կ'ըլլան պահ մը վերանալու և աշխարհի ձախող ածները մոռնալու՝ մտաւոր հաճոյքներու մէջ, ո՛րքան ալ վաղանցիկ ըլլան ասոնք։ Բայցարդէն ի՞նչ բան վաղանցիկ չէ աշխարհիս մէջ. Ա՛յս ալ կ'անցնի, ինչպէս ըսեր է արեւելեան իմաստութիւնն։ Ա՛յս ալ կ'անցնի, և տնտեսական, առեւտրական լաւագոյն օրերու մէջ կրնանք սրտագին գոհունակութիւնով յիշել այն ճիգերը զորս ըրինք աղքատութեան և ձախողութեան մէջ մեր սիրտն ամուր բռնելու և մեր իմացական դրամագլուխն աւելցնելու,— աւելի օգտակար ըլլալու համար մեր անձին, մեր ընտանիքին և այն հասարակութեան որուն մէջ կ'ապրինք։

ԿԵԱՆՔԸ Ի ԳԱՒԱՌՍ

ԿԱԼԱՆՆ ՒՆՉՊԷՍ ԿԸ ԿՏՐԷՆ

Ինչ որ է Նըշանտման Կ. Պոլսոյ, Իզմիրի և նմանօրինակ քաղաքաց մէջ, ուր աղջիկն է որ մանչուն դրամօժիտ կուտայ, անոր ճիշդ հակառակն կալանը գաւառաց մէջ, ուր մանչն է որ դրամական փոխարինութիւն կընէ աղջկան՝ ամուսնութեան իբրև էական պայման։ Ըսել է Նըշանտման և կալանն երկու հակոտնեայներ են. մէկին ենթակայն է փեսայն, միւսին՝ հարսը, կամ ուրիշ կերպով խօսելով, մէկին մէջ մանչը կը գնուի, միւսին մէջ աղջիկը, սա տեղական զանազանութեամբ որ հոս (Պոլիս, Իզմիր ևն.) մանչն աւելի կ'արժէ քան աղջիկը դրամական այս առեւտուրին մէջ. հոն (գաւառներն) աղջիկն աւելի արժէք ունի քան մանչը, զի եԹէ Նըշանտման դրամօժիտ մ'է աղջկան կողմանէ մանչուն տրուած, կալանը դրամօժիտ մ'է զոր մանչն աղջկան կուտայ անոր ձեռքը խնդրելու համար։

Այս տեղ մեր միտքը քննել չէ Թէ ո՞րն աւելի աղէկ է, կամ ի՞նչ պատճառներու ծնունդ են այս տ[...] ութիւններ, որք բնականաբար ա[...] դիւնք են տեղական հանգամանքներու և իւրաքանչիւր կենաց բնորոշ պայմաններու և պահանջքներու, այլ պիտի նկարագրենք պարզապէս կալանը կըտրելու արարողութիւն մը զոր մեր իսկ աչօք տեսած ենք, և որ կը ծառայէ լի ու լի գաղափար տալու գրեԹէ գաւառաց ամէն կողմերու մէջ տեղի ունեցած միեւնոյն սովորութեան կատարման ձեւին ու ղանակին վրայ։ Կալան կտրել բացատրութիւնն ի կատիպ և ինքնորոշ խօսք մ'է, որ կը նշանակէ աղջկան տրուելիք դրամօժիտի գումարն որոշել։ Ահա Թէ ինչպէս կալան կը կտրեն։

* * *

18.. Նոյեմ. 28ին կիրակի օր մ'էր, Վանայ Թիմար գիւղախումբի կիւս[...] ինց գիւղն ամէնու բերանն աս խօսք [...] Թէ այսօր Պայրակայ գիւղէն պիտի գան ըռէս Խաչօի աղջիկը, Մարան, ուզելու և անոր կալանը կտրելու։

Ըռէս Խաչօն գիւղին ամէնէն նշանաւոր և ազդեցիկ անձերէն էր երկար ատեն ռէսութիւն (գիւղապետութիւն) ըրած էր, և ըստ բաւականին հարուստ լինելով նոյն ,իշխոյներն օրուան ըռէս չըլլալով հանդերձ դեռ մեծ ազդեցութիւն կը պահէր, նոյն իսկ աւելի քան օրուան ըռէս Աւէտն՝ որ միջակէն աւելի վար կարողութիւն մ'ունենալուն՝ մեծ դեր մը չունէր կիւսնինցի մէջ, և միայն անոր համար ընտրուած էր, զի աւելի հարուստ ու ազդեցիկ անձինքները չէին կրցած համաձայնիլ իր նցմէ մէկն ընտրելու, և ըռէս Աւէտն ընտրած էին իբրեւ չէզոք մէկն, գիտնալով Թէ նա այդ պաշտօնով իսկ չպիտի կրնար իշխանութիւն բանեցնել իրենց վրայ, մինչ եԹէ իրենցմէ մին ընտրուէր, զմիւսներն կը նուաճէր իր ազդեցութեան տակ։ Արդ պզտիկ բան չէր ըռէս Խաչօի աղջիկն ուզելու կամ անոր կալանը կտրելու դէպքը. 80 տնուոր գիւղի մը համար որ ինքն իրեն աշխարհ մ'էր և աւելի մեծագոյն դէպքեր չէր կրնար երեւակայել։ Զուշանանք պայս ըսելու Թէ կալան կտրելը նոյն իսկ հարսնիքէն աւելի կարեւոր գործ մ'է, քանի որ ան անօԹ խնդիր է Թէ գումարին վրայ համաձայնութիւն պիտի գոյանա՞յ Թէ ոչ. մինչ հարսնիքի մէջ ամէն ըլլալիքը ծանօԹ է, և ո՞չ ապաքէն անծանօԹը միշտ աւելի հետաքրքրութիւն կը շարժէ քան ծանօԹը, նոյն իսկ եԹէ ծանօԹն աւելի մեծադղորդ բան մը ըլլայ, ինչպէս է բնականաբար հարսնիքի հանդէսը։

Ոչ ինչ նուազ նշանաւոր էր հոս Պայրակայ ըռէս Նախօն, որու մանչուն պիտի նշանէին Մարանը։ Ըռէս Նախօն այս առաւելութիւնն ալ ունէր ըռէս Խաչօի վրայ որ անոր չափ հարուստ ըլլալէ ի զատ օրուան ըռէսն ալ էր։ Բայց այդու ամենայնիւ աղջկան հայրն աւելի ակնածելի է այնպիսի երկիրներու մէջ ուր աղջիկն աւելի Թանկ կ'արժէ քան մանչն։ Ուստի ոչ սակաւ երկիւղածութեամբ էր որ Պայրակայ ըռէս Նախօն կիւսնինց (կիւսնինց [...] սեռականը տեղացիք կիւսնինց կըսեն և ոչ կիւսնինցի) ըռէս Խաչօի տունը պիտի գար, Մարանի ձեռքը խնդրելու իր երկրորդ մանչուն, Մարկեօյի (Մարգար) համար։ Անդրանիկն 4 տարի առաջ ամուսնացուցած էր արդէն։ Թէ՛ կիւսնինց Թէ՛ Պայրակ Թիմարայ մէջ նշանաւոր գիւղեր էին, Մարմիր գետի ձախ եզերքը շինուած և անոր ջրերով ոռոգուած։ Այսպիսի երկու նշանաւոր գիւղերու և այնքան նշանաւոր ըռէսներու միջեւ հաստատուելիք խնամութիւնն ուրեմն դիւրին է գուշակել Թէ ինչ մեծ խնդիր էր երկու գիւղին համար միանգամայն։

Իսկ Մարան և Մարկեօն զրոյի չափ դեր չունէին գործին մէջ. ո՛չ մէկին ո՛չ միւսին խօսք չէր իյնար. իրենց հայրերն էին որ իր Ծց բաղդը պիտի որոշէին։ Մարան 17 տարեկան էր, Մարկեօ 20, բայց [...] ուքն ալ այնպէս կորովի կազմ և յաղԹ հասակ ունէին, որ ամուսնութեան տարիքի ամէն կատարելութիւնն բոլոր օժտուած էին։ Ջիրար տեսած չէին, Թ[...]րեւս իրարու անունն ալ չ[...]ին գիտեր, միայն Թէ Մարկեօն գիտէր որ կիւսնինցի ըռէս Խաչօի աղջիկն ուզելու կ'երԹան, և Մարանին ալ այսքան ծանօԹ էր Թէ Պայրակայ ըռէս Նախօի մանչուն համար է որ ինքը կ'ուզուի։ Այսքանն իսկ բաւական էր որ երկու պատանիները համակել պին իրենց ծընողաց հայրական միտքին ան ինքնակալ կամքերուն, Թող որ արդէն այնքան արժանավայել ընտրութիւն էր ըրածնին, քանի որ երկու այնքան երեւելի ըռէսներու մէջ էր որ այս խընամութիւն պիտի կատարուէր. եԹէ կալանի որոշման վրայ համաձայնութիւն գոյանար, ինչ որ շատ անդամ չ[...] յաջողէր՝ մէկ կողմին չափազանց պահանջկոտութեան [...] միւս կողմին այնքան ժլատութեան պատճառաւ։

ժամ 8ին [...]ոլոր կիւսնինցիք տուներնէն դուրս ելան և տանիքներնուն վրայ Թափեցան տեսնելու Պայրակայ խնամախօսներու գալն, որ [...]հա կը մ[...] ենային։ Ըռէս Նախօն իր բոլոր մեծավայելչութիւնն ի հանդէս հանած է. եօԹ պատուաւոր իշխաններ (իշխան կըսուին գիւղի երեւելիները) կ'ընկերանային իրեն Պայրակի կամ մօտակայ ուրիշ գիւղացի, ամէնքն ալ ձիերով և իրենց ունեցած գեղեցկագոյն հագուստներովը (1)։ Ըռէս Խաչօի տղաքներն, եղբօրորդիներն և ծառաները հասան անմիջապէս, Պայրակցի հիւրերու ձիերն առին եւ զիրենք տունն (2) առաջնորդեցին, ուր ըռէս Խա[չօ]ն շրջապատուած կիւսնինցի իշխաններէն և քահանաներէն բազմած էր վերին գլուխն և վեհանձնօրէն կը ծխէր։ «Բարի եկաք, բարի տեսաք»ի երկար բարակ խօսքերու փոխանակութենէն զկնի, Պայրակցւոց գլխաւորներէն ըռէս Պիտօն որ ըռէս Նախօի կնքահայրն էր՝ օրուան խնդրոյն գալով՝ որոշ և հ[...]ուն չեչտերով հետեւեալը խօսեցաւ, զոր մեծ ուշադրութեամբ ունկնդրեցին երկու կողմէն.

«Ռէս Խաչօ, Աստուծոյ հրամանաւ եկած ենք քո (3) աղջիկ Մարան ուզելու ըռէս Նախօի լաճ Մարկեօյին, հիմա կալան պիտի կտրենք. Թէ որ ուշկուն (յարմար) բան մը պիտի ուզես, խօսինք, Թէ ոչ ելնենք, երԹանք, իսկի բերան չբանանք։ Բո ոչ հացը պիտի կտրենք, ոչ կաժէն պիտի խմենք. մինչեւ կալանի որոշում չիտանք. ուզի, տեսնանք ի՛նչ պիտի ուզես, նսափսըզութիւն չանես, վէր քո աղջկան պախտին չնստես, ըմՃ վախԹ Մարկեօյի պէ փեսայու, ըռէս Նախօի պէս [...]

«Ըռէս Պիտօ, [...] էս Պիտօ, պատասխանեց անդիէն ըռէս Խաչօն, նոյնքան քաջահնչիւն ձայնիւ և իշխանական չեչտերով. «Ինձի կ'ասեն ըռէս Խաչօ, աշխարհ գիտէ ինչ էս մարդ եմ. խապրի սաղն և կարճն կը զրուցեմ.— ձեզի կիւվէնմիշ եղա՞ծ էք որ եկեր էք իմ աղջիկս ուզելու. գալու առաջ մէկ հեղ վր նիդ մտա՞ծ էք Թէ վե՞ր [...]ուն կ'նբԹաք, վե՞ր աղջիկ կ'ուզէք։ Սախլըն չէնի որ ձեզի չկչռած զրուցէ. ձեր ձիերաց կէմը բերներնէն առնել չեմ տուեր. Թէ որ [...]ակաս պիտի արժիք, քան հիմա աղէկ չկայ, ելէք եօլով գացէք. նաֆիլա և զրո չանենք, վախԹ չունիմ աւելորդ խօսքեր լսելու, ոչ ալ փուճ տեղ բերան կը բանամ։ Հի[...]ա, խօսքին կարճը, առէք, նայիմ, ի՛նչ կալան պիտի տաք։»

ՄՄԲԱՏ

(Մնացեալը Երկուշաբթի)

ԱՆԿԱԽ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ (*)

ԴՊՐԵՎԱ՞ՆՔ ԹԷ ԸՆԾԱՅԱՐԱՆ.— ԱՄՈՒՐԻ՞ ԹԷ ԱՄՈՒՍՆԱՑԵԱԼ ԿՂԵՐԸ ՇԱՏՑՈՒՆԵՆՔ

Ա.

Իրօք օգտակար պէտք ըլլա՞ն.— Այս հարցումը կ'ընեմ մտովի, երբ կը կարդամ Թէ Ս. Պատրի բքը 12 հատ ձեռնադրեր է արդէ կուսակրօն եկեղեցական և միւս կողմէ ջան ի գործ կը դրուի նոր զարկ մը տալու դարձեալ դպրեվանուց, քանի մը [...]լոտասանեակ ալ պատրաստելու համար ապագային։ Կը տարակուսիմ. ոչ Թէ անոր համար որ ժամանակաւ եկեղեցական կուսակրօնութեան դէմ պայքար մղած ըլլալով՝ կանխակալ կարծեօք պաշարուած եմ, (*) այլ որովհետեւ ա[...]տի և այսօր ամենօրեայ փորձերը ցոյց կուտան և կը հաստատեն Թէ անտեղի է, գոնէ մեզ Հայոցս համար, և այս եկեղեցական անիշխանութեան վիճակին մէջ մեծամեծ վոհողութիւններով ուսեալ ամուրի կղեր մը հասցնելու աշխատիլ և մեծ յոյսեր դնել ատոր վրայ։ Որչափ կը յիշեմ, այն ժամանակի (Խորէն Սրբազանի վանահայրութեան օրով) արտադրուած էն նշանաւոր և փայլուն եկեղեցականն էր Այվազեան Եղիշէ վ[արդ]ապետ։ Այդ անձն ինչպէս ամենքս կը յիշենք, մեծ դժուարութեամբ կրցաւ ազգային իշխանութիւնը Գատըգիւղի մԹնոլորտէն բաժնել և առաջնորդութեան ղրկել. ի՛նչ եղաւ ցաւալի արդիւնքը. տեսանք. անձնասպանութիւն։ Բ. ն էր նոյնպէս կայտառ դեղադէմ երիտասարդ աբեղայ մը (անունը լաւ չեմ յիշեր) որ մօտակայ գաւառ մը պաշտօնի ղրկուեցաւ և քիչ ատենէն վաղահաս մահուամբ վախճանեցաւ անդ։ Գ. ն է Գէորգ վարդ. ՈւԹիւճեան, որ Երզրումի առաջնորդութեան ղրկուելով քիչ ատենէն օդին ցրտութեան պատճառաւ հրաժարեցաւ. յետոյ Եգիպտոսի առաջնորդ կարգուեցաւ, բայց հոն ալ օդին ջերմութեանը չդիմանալով հրաժարեցաւ։ Իրաւ է որ բաւական ժամանակ Պատրիարքական փոխանորդութիւն վարեց, բայց կը կարծեմ Թէ դժուարին պաշտօն մ'ըլլայ այդ։ Քահանայից դասն ալ վերջնապէս դուրս [...] այդ, մանաւանդ իբր Նախագահ Դատաստանական Խորհրդոյ։ Ալ Մաշու Նախորդ դպրեվանուց սաներէն է նաև Յուսիկ վարդպ. Էսմերեան, որ Խասգիւղի եկեղեցւոյն քարոզչութիւնն անգամ վերջերս կը դժկամակէր ընդունիլ, Թէև նոյն Թաղը կը բնակէր և հրապարակաւ կը յայտարարէր Թէ խեղճ, ապրուստի կարօտ վիճակի մէջ է։ Նոյնպէս Եղնիկ վրդպ. Գալփաքճեան որ Պոլսոյ մէկ անկիւնը քարոզչութիւն կ'ընէ։ Ուրիշներ ալ եղած են ո՛չ այնքան պատուաբեր։ Ի՞նչ պիտի ըլլայ Ներկայ Դպրեվանքին արտադրած արդիւնքը, Ս. Պատրիարք Հօր ամէն հոգածութեամբը հանդերձ։— Պոլսոյ վարդապետաց Թիւը ստուարացնել։ Արդէն Պոլսոյ եկեղեցեաց մէջ այժմ սկսեր են մէկէ աւելի Թուով վարդապետներ կանգնել. էն փոքրիկ եկեղեցեաց մէջ՝ մէկ քահանայի հետ վարդապետի մ'ալ վեղարը կ'երեւի. Թո՛ղ անոնք ալ որ քանի մը փարայ ունենալով առանց որ եւ է եկեղեցի պաշտօնավարելու տուներնին քաշուած հանգիստ կը վարեն։ Ի՛նչ օգուտ կայ ասոնցմէ ազգին. ասոնցմէ շատերը հազ և ամիսը անգամ մը քարոզ կը խօսին, այն ալ ծանուցումի ձեւով։ Այս կերպով մենք, ներուի մեզ ըսել, մեծաքայլ Հռոմէականութեան կը դիմենք, և եԹէ Դպրեվանքը վերակազմուելով նորէն սկսի [ամ]էն մէկ շրջանին 10-12 աբեղայ հասցնել, շատ չանցած Պոլսոյ եկեղեցիներն անոնցմով պիտի լեցուին, և դուն ա՛լ սպասէ որ քահանայից վիճակը բարձրանայ և արժանաւոր քահանաներ հասնին։

Ի՞նչպէս կրնայ բարձրանալ, ի՛նչպէս անձնական արժանապատուութիւն ունեցող անձ մը քահանայ ըլլայ, երբ եկեղեցական դասակարգութեան կամ նուիրապետութեան մէջ այնքան ստորին դիրք տրուած է անոնց հանդէպ կուսակրօնից, եկեղեցւոյ մէջ ըլլայ Թէ դուրս։ Նախագահութիւնը, փայլը վարդապետին, որչափ ալ անսխտան

(1) Երկ[ա]րաբանութենէ խուսափելու համար չենք նկարագրեր, եԹէ ոչ շատ հետաքրքրական պիտի լինէր գրել այդ տարազները։

(2) Նոյնպէս շատ հետաքրքրաշարժ կը լինէր տան նկարագրութիւնը զոր [...]անց կ'ընենք սակայն միեւնոյն պատճառաւ։

(3)— Գիւղերու մէջ երբեք [...] ս վոքական չէ յարգանաց համար եզակէն տեղ յոգնակի գործածել։

(*)— Ցանուն անկողմնակալութեան կը հրատարակենք այս յօդուածը, Թէև ինչ ինչ կէտերուն բոլորովին համամիտ չենք, ինչպէս յառաջիկային ցոյց պիտի տանք։ Մ. Խ.

(*) Ասկէ շուրջ 20 տարի յառաջ, երբ ա՛յն ժամանակի Դպրեվանքին համար ալ մեծ ջանքեր կ'ըլլային և նորա օռլանը «Ցոյս» կը քարոզէր Թէ կուսակրօնութիւնն է գլխաւորաբար աստուածահաճոյ վիճակ և յորդոր կը կարդար հայ բնտասարդաց յդ վիճակին յարիլ։

ըլլայ, լաւ վառաւոր զգեստներն անոնց, տօն օրերը պատարագել անոնց, վարձատրութեան մասին քահանայից կէնսապատիկը, կրկնապատիկը անոնց (յուղարկաւորութեան համար քահանայից թարիֆան է 10—20 ղրշ. վարդապետինը 40—50, եպիսկոպոսինն ոսկի և աւելի) պատրիարքութիւն, կաթուղիկոսութիւն, առաջնորդութիւն անոնց։ Ասկէց զատ, օրինաւոր, հիմնական ջանք մ՚ալ չըլլար քահանայից մտաւորական վիճակը բարձրացնելու, (*) մինչդեռ ամուրի կղերին համար այնքան ջանք և զոհողութիւն կ՚ըլլայ։ Եթէ փոքր յոյս մը կը տածէինք ներկայ Դպրեվանուց վրայ, այն ալ սա էր թէ հնաւոր դասաւանդէ պատանիներ բերուած ըլլալով ատոնք վերջին՝ իրենց բնազդաւոր դառնալով կարենային գուցէ օգտակար ըլլալ. զի օրինաւոր քարոզչի, առաջնորդի, վանահայր սովը մեծ է գաւառաց մէջ։ Մինակ վանքերն ձգելով Ձմիւռնիա վանքեր կան այժմ անտէր անգիրական մնացած որք՝ նշանաւոր վայրեր են իբր ազգին սեփականութիւն։ Դժբախտաբար չնկատեցինք ցանկը թէ նորընծայ աբեղաներէն մէկն իր բնազդաւորը վերադարձած ըլլայ։ Մայրաքաղաքին կենցաղը կ՚ենթադրէ նոյն մտաւորական մղումներ, որոնց ծառայած է ասոր վրայ ալ, ինչ որ ըրած է նախորդ Դպրեվանքին սանուցը վրայ։ Բայց ինչո՞վ պիտի պարծինք ասոնք Պոլսոյ մէջ. ազգին բեռ մը չպիտի՞ ըլլան (**). դասատուութիւն պիտի ընեն, թէև պատմական եկեղեցական ասպարէզէն դուրս կ՚իյնան. լաւ, կրնային այդ բանն ընել. Պատրիարքարանի մէջ գրագրութիւն, բայց առաւ այդ տեղի պաշտօնէից հացին արդէնք պիտի ըլլան և տարաբախտ է թէ լաւագոյն պիտի պաշտօնավարեն։ Լրագրաց յօդուածներ տալով պիտի չապրին, որովհետև քիչ մնաց գոյութիւն ալ պիտի ծագէր անցեալները, թէ չէ մեծակարծութեամբ և հանդիսաւոր պատարագներու մէջ սարկաւագութեամբ պիտի բաւականանան։

Դպրեվանքի գաղափարին այնքան ջերմ պաշտպաններուն եւ փորձենք թէ իրօք ուսեալ վարդապետ և եպիսկոպոսներն են, որ կը պակսին մեզի և ազգին ներկայ դրամական անձուկ վիճակին մէջ մ՚ը է անմիջական պէտքերն սրբել վաղանելու։ Մենք ընդհակառակն կապացուցանենք թէ ինչպէս արդէն ըլլինք բաւականէն աւելի ունինք ատոնցմէ, —զի տգէտ վարդապետ արժէ մնացած են, —բայց կարծես, քանի ուսեալ կղերականք յաջորդեցին անուսից, այնքան կարտասանուութեան զգացում, անձնուիրութեան ոգի, հոգեւոր իշխանութեան հնազանդութիւն կարգապահութիւն, փոխել, իր միևնոյն եկեղեցւոյ պաշտօնէայք իրարու հետ համերաշխութեան ոգի պակսեցան և պակսելու վրայ են՝ հետզհետէ մեր կղերական դասուն մէջ։ Ունինք կենդանի օրինակ մը աչքերնուս առջև ամենէն ուսումնական կղերականի, որ դժբախտաբար բարոյական կամաւոր մահուան դատապարտած է այսօր ինքզինք թէև ժամանակին եղած է շատ օգտակար։ Ունէինք նմանապէս խիստ ուսումնական եկեղեցական մ՚ալ, որուն կարելի չեղաւ Պոլսէն դուրս որևէ միայքն հովուական պաշտօն յանձն առնել տալ։ Ինչ է պատճառն որ այսպէս քիչ շատ զարգացեալ կղեր մը (ամուրի դասն) ունենալով հանդերձ, ատոնց սովը կը քաշեն գաւառաց գաւառացիք, և ազգը պէտք եղած ծառայութիւնը, օգուտը չի տեսներ ատոնցմէ։ Ինչ է պատճառն որ Ներսէս, Յարութիւն, Խորէն և այլ Պատրիարքունք՝ իրենց բոլոր ջանքովը չկրցեն

կարգի դնել այդ խնդիրը, վասն զի լաւ գիտնալու է որ վերջին տնտեսական տագնապէն շատ յառաջ կար ու կը կենար իրաց այդ վիճակն։ Ըստ իս, այդ բանին այլ և այլ պատճառներէն էն գլխաւորը Սահմանադրութեան գծած կրօնական ժողովոյ ընդունելութեան եղանակն է։ Սահմանադրութիւնը մայրաքաղաքը կեցող պաշտօնեայ կամ դասալիք կղերականաց տալով ընդհանուր Տաճկահայոց եկեղեցական բարձրագոյն ժողովոյ աթոռները, և այնքան մեծ աշալրջութեամբ ընտրուած Պատրիարքներու գործունէութիւնն ատոնց գործակցութեանն և քօնթրոլին ենթարկելով, աշխարհիս ամենէն անարատաբանական անօրէնութիւնն ըրած է, ապօրինութիւնը քաջալերած, պարտազանցութիւնը նուիրագործած է։ Այս մասին Սահմանադրութեան երաքննութեան ծրագիր մը մատուցած եմ Սրբ. Պատր. Հօր, որ կրօնական ժողովոյ արդի կազմակերպութեան եղանակն ի հիմանց կը փոխէ։ Բայց մինչև որ այդ խնդիրներն նկատողութեան առնուին ես իմ խնամքս կարծեօք օգտակար չեմ տեսներ որ Պոլսոյ մէջ ամուրի կղերին թիւն աւելցնելու ջանքեր ըլլան և մեծամեծ զոհողութիւններ՝ պարզապէս եկեղեցական անիշխանութեան և կազմալուծութեան տարրերը զօրացնելու համար և ի վնաս քահանայից դասուն, զի առաջնոց օր ըստ օրէ աճումն և զարգացումն՝ վերջնոց բոլորովին անկման և նուաստման պատճառ պիտի ըլլայ (*)։ Փոխանակ Դպրեվանքը վերականգնեցնելու աւելի լաւ չէ՞ր ըլլար ի նոյն իսկ Պոլսոյ մէջ ընծայարանի կազմութեան աշխատիլ, ուր ցերեկն, օրինակի համար, շաբաթը մի քանի անգամ յաճախեն թէ քահանայից դասէն փափաքողք և թէ քահանայութեան պատրաստուողք։ Հայր Եղիշէ Դուրեան նոյնքան օգտակար կրնայ ըլլալ քահանայից և քահանայացուց դասախօսելով որքան կուսակրօնից և աւելի ալ, վասն զի քահանայից մեծամասնութիւնն է որ ազգն է և ո՛չ թէ վարդապետաց, և անոնց մտաւոր մակարդակը բարձրացնելու աւելի պէտք կայ, ո՛չ է պիտոյ բժիշկ ողջոց, այլ հիւանդաց։

ՀՕՐՈՑ

(*) Դիւանը մէկ քանի տարի առաջ ընծայարանի փորձ մը եղաւ, բայց լուրջ չէր։

(**).—Ասպրուսոի խնդրոյն նկատմամբ՝ սա ալ դիտողութեան նշանելու է որ երբ եկեղեցական մը, ըլլայ վարդապետ, ըլլայ քահանայ, նիւթական մասին զանգատ կ՚ընէ, եղած դրութիւնները կը քննադատէ, ևն., հարցնելու է թէ ո՞վ աղաչեց պաղատեցին իրեն որ եկեղեցական ըլլայ. չէ՞ր գիտեր թէ այդ է մեր եկեղեցականաց նիւթական վիճակը։ Այլոց ծուխերդն աչք տնկող նորահաս քահանայք գիտնալու են որ ամէն ասպարէզի մէջ (պաշտօնեայ, բժիշկ, արհեստաւոր, զինուորական) բարեկեցութիւնն, յառաջդիմութիւնն հետզհետէ ձեռք կը բերուի և ոչ թէ յանկարծ, միահաղոյն։ Ո՛չ բնական է, ո՛չ իրաւացի որ երեկուան ձեռնադրուած քահանան և 20—30 տարուան քահանան միևնոյն վիճակն ունենան. համբերութիւն, Տէր Հայր, համբերութիւն. «համբերութեամբ ձերով ստասջիք զոգիս ձեր» կ՚ըսէ Ս. Աւետարանը։

(*).—Մեր այս կրօնականաց անկարգութեան մէկ գլխաւոր պատճառն ալ մեր հարուստ դասակարգին ընթացքն է, որ սկսեր են մինչև անգամ երախայից մկրտութիւնը վարդապետով, եպիսկոպոսով ընել տալ։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԱՄԱՍԻԱ 23 յուն. 97

Անցեալ կիրակէ հանդիսաւոր Սամաթիոյ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն մէջ կրօնական արարողութեան մը, որ, կամ բոլորովին նորութիւն մ՚էր, և կամ վաղուց հետէ մոռացութեան դատապարտուած ծէս մը։ Երեկոյեան ժամերգութենէն յետոյ, քահանայք խնկօք և մոմերով և մեծահանդէս թափօրով ծերունոյ մը «մօրուքն» օրհնեցին։ Նաև հոն գիտցայ թէ մօրուք օրհնելն կնքահայր ալ ունի եղեր, որ ընծայեց իր ակեղարդ սանին անձեռոց մը և քահանայից միոյն միջնորդութեամբ խոստացաւ յետոյ նուիրել փղոսկրեայ սանտր մը։ Հետաքրքրական էր լսել հանդիսատեսի ժողովրդեան բարեմաղթութեան պզտի ազգի եղանակներն, որոց իւրաքանչիւրը զաւեշտաբանութեամբ մը կ՚սկսէր և «Աստուած բարի վայելում տայ» ով կը վերջանար։ Զգիտեմ ստուգիւ թէ մաշտոցական ծէս մ՚է՞ր այս զոր Սամաթիոյ քահանայք հնութեան ծոցէն կը հանէին ի հանդէս. եթէ լաւ գաղափար մը կազմած լինէի սոյն քահանայից նկարագրոյն վրայ, պիտի գովէի քահանայներու Հայ եկեղեցւոյ առ հնաւանդ և նուիրական ծեսս ունեցած նախանձաւորութիւնը։ Սակայն ի պարտ կը համարիմ խորհուրդ տալ մեր Արժ. քահանաներէն ոմանց և ի մասնաւորի վերոյիշեալներու՝ որ հինաւուրց ծէսեր ի հանդէս ածելէն աւելի լաւ կ՚ընէին, եթէ չզայթակղեցնէին միամիտ ժողովուրդն և յամենայնի պատիւ բերէին Հայ. Ուղղափառ Ս. Եկեղեցւոյ, յորում անձնուիրաբար սպասաւորել ուխտած են առաջի Աստուծոյ և ժողովրդեան։

Բաղդը է ինձ յուսալ որ ուրիշ տութիւ առ խմբագրութիւնդ աւելի մխիթարական լուրեր հաղորդելու պատեհութիւնը պիտի ունենամ՝ թէ եկեղեցական, թէ դպրոցական և թէ առաջնորդական փորձոց նըկատմամբ։

Տ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսեր հրամանաւ Քէօնիկ-Վիլհէլմ, Բայէռն և Տէօյչլանտ երկրորդ կարգի զրահաւորք՝ շրջուն մարտանաւերու կարգը դասուեցան։ Կայսեր այս հրամանագրոյն վրայ շատ կը խօսուի խորհրդարանական շրջանակներուն մէջ։ Կ՚ըսուի թէ կայսրն առով ցոյց տալ ուզած է թէ այդ երեք զրահաւորք թէև վերջերս նորոգուած, սակայն Եւրոպայի մէջ նաւային պատերազմի մը համար բնաւ արժէք չունին և աւելի կը յարմարին պահականաւու պաշտօն կատարել օտար ջուրերու մէջ։ Կայսեր հրամանագիրը միանգամայն հրաւէր մ՚ը կը նկատուի Րայխսթակին՝ քուէարկելու նոր զրահաւորներու շինութեանց համար ուզուած վարկը։

ԱՆԳԼԻՈՅ ելմտական նախարար Սըր Մայքըլ Հիքս Պիչ անցեալ ուրբաթ երեկոյ. ժողովին մէջ երկար բանախօսութիւն մը արտասանելէ յետոյ, երբ դուրս ելաւ պաղ առաւ և ձայնը մարեցաւ։ Նախարարն անկից ի վեր չը կրցաւ բնակարանէն դուրս ելնել։

ՄԱՏՐԻՏԷՆ կը հեռագրեն թէ պահպանողական — Բուպացի կուսակիցք կ՚ընդդիմանան գլոշեալ բարենորոգմանց։ Մաքսապաշտպան դրութեան Քաթալոնցի կուսակիցներն ալ դժգոհ են, որովհետև բարենորոգմանց մէջ մաքսատուրց համար տրուած որոշումներն իրենց համար աննպաստ կը գտնեն։ Մադրիտի մէջ ամէն կուսակցութիւնք և լրագիրք կարծիք կը յայտնեն թէ մրգի նախարարութիւնն եթէ պաշտօնի վրայ ալ մնայ, շատ ծանր խնդիր մը պիտի ըլլայ որոշել բարենորոգմանց գործադրութեան թըւականն, ինչպէս նաև կուսակալն որ կղզին գործադրելու փափուկ պաշտօնը պիտի ունենայ։ Եթէ զինուորական գործողութիւններով կարելի չըլլայ խաղաղութիւնն ամբողջ վերահաստատել անձրևներու թուականէն առաջ՝ այսինքն մայիսին, այն ատեն կառավարութիւնը պիտի պարտաւորուի ապրիլին գումարել խորհրդարանն և որոշել բարենորոգմանց մասնակի գործադրութիւնը՝ տակաւին չհանդարտած նահանգներու և Բորթօ-Րիքոյի մէջ։

ՄՈՒՐԱՎԻԷՎ ԿՈՄՍ, կ՚ըսէ Պերլինէր Թակէպլաթ, յայտարարեր է ի Պերլին թէ իր գլխաւոր նպատակութիւնը պիտի ըլլայ խաղաղութիւնը պահպանել և թէ նախամեծար պիտի համարի հրաժարական տալ, քան թէ հաւանիլ պատերազմի հրատարակութեան։

ՕՏԵՍԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ Սեւ ծովու ռուսական նաւատորմը, զոր կը կազմեն չորս զրահաւոր, շրջուն մարտանաւ մը, երկու թորփիլանաւ և երկու փոքր փոխադրանաւ, անցեալներն Օտեսայէն մեկներ է մարզանքներ կատարելու։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ արքայական ընտանիքն ի մօտոյ Բեղերապուրկ պիտի երթայ ներկայ գտնուելու Մարի իշխանուհւոյն ամուսնութեան՝ Եորկէյ Միխայլովիչ մեծ-դուքսին հետ։ Զարին հրամանաւ Բէթէրհօֆի պալատան մէջ մասնաւոր յարկեր պատրաստուեցան՝ Յունաստանի արքայական ընտանիքին համար։ Այսու հանդերձ կը կարծուի թէ այս ուղեւորութիւն պիտի չյետաձգուի պարագայից բերմամբ։

ԱՒՍՏՐԻԱ.—Գերման-յառաջդիմասէր նոր կուսակցութիւնն, որ գերման-ազատական կուսակցութեան յաջորդն է, Երեսփ. ժողովոյ նոր ընտրութեանց առթիւ յայտագիր մը հրատարակեց հետեւեալ կերպով.—Աւստրիոյ և Հունգարիոյ միջև եղած վէճը կարգադրել աւելցնելով՝ պետութեան ընդհանուր ծախքէն Հունգարիոյ ինկած բաժինը։ Ընտրական օրինաց մէջ քուէարկութեան մասնակցելու իրաւունքն ընդլայնել բոլոր դասակարգերու համար։ Դպրոցներն աշխարհականացնել։ Զինուորական ծառայութիւնն երկու տարուան իջեցնել։ Քաղաքային ամուսնութիւնը պարտաւորիչ ընել։ Վերջապէս բոլոր գերման-ազատականք միանան՝ մղելու Սլաւներու և կղերականներու դէմ, մանաւանդ ի Վիեննա՝ քրիստոնեայ-ընկերվարականաց դէմ։

ՍԵՐՊԻՈՅ արմատականաց պետ Մ. Բասիչ բացարձակապէս վստահացուցեր է նախարարապետը թէ ամբողջ իր կուսակցութիւնն, ի բաց առեալ մէկ քանիներ, պիտի աջակցի նախարարութեան՝ Սահմանադրութեան վերաքննութեան գործին մէջ, որպէս զի Սերպիա վերստանայ իր ճշմարիտ խորհրդարանական ու ժողովրդական վարչական դրութիւնը։ Կը յուսացուի թէ ազատականաց պետ Մ. Րիսթիչ ալ՝ որ Միլան թագաւորին անակնկալ կերպով Պելկրատ հասնելէն կասկածներ ունեցած էր, ի մօտոյ նոյն ապահովութիւնը պիտի տայ նախարարութեան։ Այժմ ամէն օր Պելկրատի և ուրիշ տեղերու մէջ միթինկներ տեղի կ՚ունենան և որոշումներ կը տրուին ի նպաստ Սահմանադրութեան վերաքննութեան և վերահաստատման 1888ի ժողովրդական Սահմանադրութեան։

ՎԱՏԻԿԱՆ.—Ս. Պապն անցեալ Բշ. ներկայ գտնուեցաւ Պիոս Թ.ի համար կատարուած տարեկան հոգեհանգստի պաշտօնին։ Կարդինալ Վանուդելլի պատարագեց։ Ս. Պապն հոգեհանգստեան աղօթք կարդաց. ձայնը զօրաւոր էր և առողջ կ՚երեւար։ Ներկայ էին բազմաթիւ կարդինալներ, եպիսկոպոսներ, դեսպանք և այլք։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՔ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Անցեալ կիրակի Նիւ Եորքի մէջ տօնուեցաւ Մ. Նահանգաց ու Ֆրանսայի միջև 1778 փետր. 7 ին կնքեալ դաշնադրութեան 119րդ տարեդարձը։ Սեղան մը տրուեցաւ որուն ներկայ գտնուեցան երեք հարիւրէ աւելի հրաւիրեալք։ Շնորհաւորական հեռագիր ուղղուեցաւ Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահին, որ հեռագրաւ պատասխանեց։ Բարիզէն նոյնպէս հեռագրեր ուղղեցին Մ. Հանոթօ, Պոխօն, Լուպէ և այլք։ Ճաշարահին մէջ լուսանկար մը ի ցոյց դրուած էր՝ ներկայացնող այն սեղանն որուն վրայ Լուդովիկոս ԺԶ. ի արտաքին գործոց նախարար Վէրժէն կոմս ստորագրած էր Ֆրանքօ-Ամերիկեան դաշնագիրը։ Այս լուսանկար նուիրուած էր Մ. Հանոթոյի կողմէ։

ՄՐ. ՍԷՍԻԼ ՐՕՏՍ ու եղբայրը՝ գնդապետ Րօտս անցեալ Բշ. Բարիզ գացեր են։

ՍՊԱՆԻՈՅ երկրագործներու կողմէ յանձնախումբ մը զինուորական նախարարին ներկայանալով պիտի խնդրէ որ յառաջիկայ տարին բանակին պակասները լրացնելու համար միայն կամաւորներ առնուին, որպէսզի երկիրը չզրկուի հողագործներէ։

ՔՈՒՊԱՅԷՆ կը գրեն թէ զօրավար Կարսիա ի Հավանա առժամաբար հրամանատարի պաշտօն կը վարէ փոխանակ զոր. Վէյլէրի, որ գացած է Քուպայցոց վրայ յարձակելու։ Զօրավար Կարսիա լուր ղրկեր է Մաքսիմօ Կոմէզի՝ տեսակցութիւն մ՚ունենալու համար։ Կոմէզ պատասխաներ է թէ մինակ Վէյլէր զօրավարը կը ճանչնայ իբրև ներկայացուցիչ Սպանիոյ և թէ նոյն իսկ անոր հետ ալ չուզեր բանակցիլ։ Կոմէզ ըսեր է նաև որ եթէ զօրավար Կարսիա իր բանակատեղը գայ, իբրև խաղաղասէր կախել պիտի տայ զայն և եթէ Վէյլէր զօրավար գայ, զայն ալ կախաղան պիտի հանէ իբրև մարդասպան։

—Ճէքսընվիլէն կը հեռագրեն թէ Թհրի Ֆրէնտս շոգենաւին նաւապետը դատաստանի ենթարկուեր է իբրև ծովահէն և միանգամայն սպանիական թնդանօթակիր մը վրայ կրակ բացած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Նաւապետն առժամաբար ազատ արձակուեր է երաշխաւորութեամբ։

ԱԼՃԱՍ ԼՈՒԷՆ.—Սամէնէն ու Սաալուէկէն 263 երիտասարդներ դատաստանի պիտի ենթարկուին, որովհետև իրենց հայրենիքէն գաղթելով խոյս տուած էին զինուորագրութենէ։ Ասոնց գոյքերը գրաւի տակ առնուեցան։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Հնդկական լրագիր մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ.— Պոմպայ քաղաքն 1896 դեկտ. 1ին ունէր 823,000 բնակիչ, որոց 20,000ը ժանտախտէ մեռած են մինչև 1 փետր. (Ն. Տ.) և 400,000ն ալ հեռացած են։ Ժանտախտն օրական ութ առ հարիւր մահ կը պատճառէ։

—Հնդկաստանի մէջ, ինչպէս յայտնի է, ամէնէն աւելի տեղացիք զոհ կ՚երթան ժանտախտին։ Փարսիները, թէև բնիկներուն մէջ ամէնէն աւելի քաղաքակրթեալներն են, մեծ թուով զոհ կուտան այդ ախտին։ Այն աշտարակին մէջ ուր Փարսիներու մեռեալները կը դրուին անգղներու կողմէ գիշատուելու համար, օրական 15-20 դիակ կը տարուի։ Անգղներու թիւն անբաւական նկատուելով մեծ յուզում տիրած էր աշտարակին մօտը գտնուած ամարանոցները բնակող ժողովրդեան մէջ, բայց Փարսիներու եպիսկոպոսներն և կղերականք կրցան հաստատել կառավարութեան մօտ թէ գիշատիչ թռչնոց թիւն օր օրի աւելնալու վրայ է։ Դիակներու թիւը թէև սովորականէն խիստ շատ է, սակայն անգղները քիչ ատենի մէջ կը լափեն զանոնք, կմախքը ձգելով։ Միւս կողմէ հնդկաց խարոյկներն ալ անբաւական կուգան. Թաղապետական պաշտօնեայք այնչափ շատ կը բերեն որ դիակները մինչև երկու օր առանց այրուելու կը մնան, որովհետև պէտք եղածին չափ փայտ գտնել անկարելի կ՚ըլլայ։ Վաճառական մը, որ խարոյկի համար պէտք եղած փայտերն հայթայթելու համար որոշ գնով պայմանագրութիւն կնքած էր, տեսնելով ժանտախտին տարածումը, փախեր է, չանանկանալու համար։

Ի ՊԱՔՈՒ անցեալ Դշ. քարիւղի հորերուն մէջ հրդեհ ծագելով, մէկ միլիոն բուտի չափ քարիւղ այրեր է։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 12 Փետր.—Բոլոր Տէրութիւնք կը յորդորեն հելլենական կառավարութիւնն որ ետ կենայ միջազգային կռիւէ։

—Նախարարաց Խորհուրդն երէկ ի նիստ գումարեցաւ նախագահութեամբ Մ. Մէլինի և որոշեց այն միջոցներն որք ձեռք պիտի առնուին՝ միջազգային արդի կացութեան առթիւ։

—Ծերակոյտն յանձնաժողով մը կազմեց շաքարի օրինագիծը քննելու համար։ Յանձնաժողովոյ մեծամասնութիւնը նպաստաւոր է օրինագծին։

—Միջերկրականի ֆրանսական պահեստի նաւատորմին հրաման տրուած ըլլալով դադրեցնել իր մարզանքները, Թուլոն դարձաւ։

—Ֆրանսական հինգ թորփիլանաւեր Պիզերթա կը դառնան։

—Ռուսական երեք թորփիլանաւեր Ալճէրիա ժամանեցին։

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսրը Սէն Աբժի պատուանշան և կիսաբաժնի զօրավարի տիտղոս տուաւ Օթոն արքիդուքսին։ Պալատան մէջ սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ արքիդուքսին։

—Բրուսիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ ներքին գործոց նախարարն յայտարարեց թէ ծանուցած է Բրոֆ. Թումանեանի դադրեցնել իր գրգռիչ բանախօսութիւնները Թուրքիոյ դէմ և հակառակ պարագային մէջ երկրէն դուրս պիտի հանուի։ Այս տնօրինութիւն եղած է արտաքին քաղաքականութեան և թուրքօ-գերմանական յարաբերութեանց պատճառաւ։

—Օթոն արքիդուքս Շդուդկարդ պիտի երթայ տեսնելու իր քոյրը՝ Մաւկարիդ Սոֆի արքիդքսուհին, որ Վիւրդէմպերկի Ալպերդ դուքսին հետ ամուսնացած է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կալկաթայի և Քանտահարի մէջ ժանտախտ երևան ելած ըլլալու լուրը կը հերքուի։

—Եօհանեսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Ուիդուադէրզրանտի ոսկւոյ հանքերուն հասոյթն յունուարի մէջ 209,332 ունկի եղած է, մինչդեռ դեկտեմբերին 276,518 էր։

ՍՈՖԻԱ.—Պուլկարեան գործակալութիւնը բոլորովին կը հերքէ այն լուրը թէ Ֆէրտինանտ իշխան մտադիր ըլլայ Զատկին առաջին օրն հրաժարիլ և իրեն յաջորդ կարգել որդին՝ Պորիս իշխանը։

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ.—Խորհրդարանի այն նիստէն յետոյ, ուր Մր. Մաք Քինլի Մ. Նահանգաց նախագահ հռչակուեցաւ, նորընտիր նախագահն այցելութիւն տուաւ Մր. Քլիվլէնտի։

ՀՌՈՄ.—Պարաթիէրի զօրավարն, որ Աֆրիկէէ մեկնելուն մտադիր էր քաղաքական ասպարէզը մտնել, այժմ հրաժարելով այդ գաղափարէն, որոշեր է անպաշտօն մնալ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Պետական խորհուրդն հաւանեցաւ՝ տոկոսներու վճարման և 400 միլիոն փրանքի վերջին փոխառութեան գլխավճարի հատուցումն ապահովցնելու համար խնդրուած վարկին։

—Հավանայէն կը հեռագրեն թէ Սպանիացիք քանիցս կռուեր են Քուպացիներուն հետ։ Երկու կողմէն մեծ թուով մեռեալ ու վիրաւորեալ կան։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Ալեքսանդր թագաւոր թեթեւապէս հիւանդ է։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 12 Փետր. (երեկոյ).—Սակրանոց մէջ սաստիկ մտահոգութիւն կայ։ Այդ պատճառաւ գործողութիւնք ընդհատած են։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ ծովային նախարարութիւնն հրամայեց սպառազինել նաւատորմին՝ ամէն անմիջական պատահականութեանց առջև պատրաստ գտնուելու համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱ

Անգլ. Պանքային շաբաթական հաշուեկշռէն կերեւի թէ մետաղադրամի աւելցած է 395,000, առեւտրական թուղթերը պակսած են 428,000 և պանքտոմսերու պահեստ աւելցած է 560,000 ոսկի, որով պահեստից համեմատութիւնն է 53.42%։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովն երէկ գումարեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Ստեփան փաշայի Ասլանեան։ Բարձր. Յարութիւն փաշա չէր կրցած ներկայ ըլլալ։ Ժողովն զբաղեցաւ թափուր վիճակաց խնդրովն, և Գարակէօզեան կտակի խնդրովը։ Վիճակներն երեք մասի կը բաժնուին.— այն սակաւաթիւներն որք առաջնորդ ունին, անոնք որ ո՛ և է կերպ պետ մ՚ունին իբրև փոխանորդ կամ տեղապահ, և անոնք որ բնաւ հովիւ չունին։ Երկրորդ կարգին մէջ գտնուող քանի մը վիճակներու համար որոշուեցաւ առաջնորդական ընտրութեան հրահանգ ղրկել։ Առաջնորդացու եպիսկոպոսներու և վարդապետներու քաղաքական, եկեղեցական և անձնական երրեակ հանգամանքներու վրայ երկար խորհրդակցութիւն մը եղաւ։ Ամէնէն աւելի մտադրութեան առարկայ եղան այն վիճակներն որք բնաւ չունին հոգեւոր գլուխ։ Երուսաղէմի Միաբանութենէն դարձեալ մէկ-երկու վարդապետ փոխ առնելու վրայ խօսուելով, հաստատուեցաւ որ նոյն Միաբանութեան չորս վարդապետներն որք Պոլսոյ Պատրիարքին իշխանութեան ներքեւ կը գործեն՝ յայժ գոհացուցիչ պաշտօնավարութիւն մ՚ունեցած են, այն է՝ Տ. Տրդատ վ. Պալեան, Տ. Անանիա վ. Հազարապետեան (Ուրֆա), Տ. Եզեկիէլ վ. Պետրոսեան (Տիարպէքիր) և Տ. Նիկողոս վ. Ֆրանկիւլեան (Ամասիա)։ Ի վերջոյ, այն խորհրդակցութեանց համեմատ վերջնական տնօրէնութիւններն ի գործ դնելու հոգն յանձնուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր, որուն յայսմ մասին խորհրդակից պիտի ըլլան Տ. Գրիգորիս եպս. Յովհաննէսեան և Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան։

Ապա Տ. Գէորգ Ծ. վ. Երէցեան ի դիմաց Նախորդ Պատրիարքին պաշտօնապէս Ժողովոյն յանձնեց Գարակէօզեան ողբացեալ Տիգրան էֆ.ի կտակն, ուր կը տրամադրէ թէ ըստ վերջին տնօրինութեան հաշուեփակէ իր գոյից և ստացուածոց մէկ երրորդն Ազգին թողուի, նկատուելով 16 բաժին, յորմէ երեքն՝ ազգային շէնքերու կառուցման գործածուի, ինն՝ վաճառականական վարժարանի մը դրամագլուխ ըլլայ և չորսն՝ Ազգ. Հիւանդանոցի համար կալուածներ շինելու և միանգամայն Գալֆայեան Որբանոցին տարեկան 100 ոսկի վճարելու յատկանայ (*)։

Եկեղեցական Հայրք «Հոգւոց» մ՚ըսին ի յիշատակ հանգուցելոյն, որոյ ներբողն ըրաւ Ս. Նախագահն, յայժ բարեդէպ խորհրդածութեամբ մը յիշեցնելով թէ ինչ որ Կարապետ Գարակէօզեան խորհած էր, Տիգրան Գարակէօզեան ըրեր զայն և այժմ Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեանի կը մնայ իրագործել զայն։ Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ. ևս յիշեցուց որ թէև Կարապետ Գարակէօզեանի կամքին չգործադրուելուն առթիւ ինք գայթակղած էր, բայց Սանասարեան Վարժարանի Խնամակալութեան մէջ մեծապէս գոհացած է Տիգրան էֆ.ի արժանիքն, որ աւելի ևս կը փայլի իր գեղեցիկ կտակով։ Որովհետև կտակին հետ մէկ տեղ չորս ժառանգորդներուն կողմէ գիտողագիր մ՚ալ ներկայացուած էր, այս մասին խորհրդակցութիւնք եղան, և կը յուսացուի որ այս սկզբնական դժուարութիւն կարգադրուի յօգուտ Ազգին և ի պատիւ Գարակէօզեանց։

Ֆիլիպէէն կը գրեն թէ տեղւոյն անգլիական հիւպատոսին հովանաւորութեան տակ մեծ նուագահանդէս մը պիտի տրուի ի նպաստ Հայոց։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն այս երեկոյ Պատրիարքարանէն ուղղակի Պէշիքթաշ պիտի երթայ՝ վաղը հանդի-

(*).—Այս մէկ—երրորդն ըստ ոմանց 50, ըստ այլոց մինչև 70 հազար ոսկի ենթադրուած է, բայց ճիշդը կտակակատարները միայն կրնան գիտնալ, և կտակին մէջ այն մասին բան մը չէ ըսուած։

սաւոր Ս. Պատարագ մատուցանելու համար։ Գիշերը պիտի մնայ Բարձր. Ցարութիւն փաշայի ապարանքը։

— Դատաստանական Խորհուրդն երէկ Պատրիարքարանի մէջ ի նիստ գումարեցաւ Գեր. Պատր. Փոխանորդ Հօր նախագահութեամբ և ձեռնարկեց իր պաշտօնին, հետևեալ կերպով կազմեց իր Դիւանը.—Յովհաննէս էֆ. Պօյաճեան՝ Ատենապետ և Տէր Ս ոհ ակ Ա. քահանայ Տ. Սարգսեան՝ Ատենադպիր։

—Խաչիկ էֆ. Խորասանճեան հրաժարական մատուցած է Հիւանդանոցի նորակազմ Հոգաբարձութեան անդամակցութենէն։

—Ս. Պատրիարք Հայրը չէ ընդունած Էքսէրճեան Պօղոս էֆ.ի հրաժարականը զոր մատուցած էր Ելեւմտից Հոգաբարձութենէն։

—Սաֆիյէն առ մեզ ուղղեալ գրութեան մը մէջ կը բողոքէ տեղւոյն եկեղեցւոյ պաշտօնեայ Տ. Կարապետ քահանայի դէմ։

—Սամաթիոյ Նոր Թաղի նորակազմ Թաղական Խորհրդոյ երկու անդամները չեն ստանձնած իրենց պաշտօնը։

—Գում-Գաբուի չորս Թաղերու Աղքատախնամ Ընկերութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Ասաթի էֆէնտի Մէրճիմէկեան երեք օսմ. ոսկի նուիրած է ընկերութեան։

Ուսում. Խորհուրդն իր շաբաթական նիստն ըրաւ երէկ Բերայի Արհեստանոցին մէջ, ատենապետութեամբ Տքդ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեանի, և ի միջի այլոց, գրաւեցաւ հետևեալ խնդիրներով։

1.—Խորհրդոյ կողմանէ առ քննիչս յանձնարարեալ մի քանի ուսուցչութեան ընտրելեաց քննութիւններն կատարուած և տեղեկագրուած լինելով, Խորհուրդն ուշադրութեան առաւ այդ տեղեկագիրն և ըստ այնմ որոշեց ուսուցչի վկայական տալ այդ ընտրելիներուն։

2.—Աֆիօն-Գարահիսարի Թաղական խորհուրդն ինչպէս և Կէյվէի Գէնճլար գիւղաքաղաքի Հոգաբարձութիւնն իրենց խնամոց յանձնուած վարժարաններուն համար ուսուցիչ և ուսուցչուհի խնդրած լինելով, Խորհուրդն այս մասին հարկ եղած կարգադրութիւնն ըրաւ և որոշեց հաղորդել զայնս յիշեալ խնամակալ մարմնոց։

3. — Խորհուրդը մայրաքաղաքիս Ազգ. Վարժարանաց մէջ ի գործ դըրուելիք առողջապահական կանոնաց մասին խորհրդակցութենէ մը յետոյ, յանձնեց իր ատենապետին այս մասին մի հրահանգ պատրաստել եւ ներկայացնել յաջորդ նիստին, ուպէսզի ըստ այնմ կարեւորն յանձնարարուի մայրաքաղաքիս Թաղական Խորհրդոց և Հոգաբարձութեանց։

4.—Միհրան էֆ. Աչճեան անուն ազգային ուսուցիչն Խորհրդոյն դիմելով՝ արտօնութիւն և աջակցութիւն կը խնդրէր մասնաւոր նախակրթարան մը հաստատելու համար Մեծ-Կզլւոյն մէջ։ Խորհուրդն թէ սոյն խնդիրն և թէ այդ մասին կղզւոյն ընիկ ազգայնոց կողմանէ ներկայացեալ մի հանրագիրն ուշադրութեան առնելէ յետոյ, նկատելով որ այն օրինակ արտօնութիւն մը տալ իր իրաւասութենէն դուրս է, յանձնարարեց խնդրարկու էֆէնտիին որպէսզի օրինաց սահմանին մէջ փութայ կարեւորն ի գործ դնել։

5.—Խորհուրդն ուշադրութեան առաւ Հրանդ էֆ. Պետրոսեան անուն անձին մէկ նամակն, յորում յայտնելով թէ աղքատիկ հայ ուսանողաց օգնելու նպատակաւ ընկերութիւն մը կազմակերպած է, կը խնդրէր վաւերացումն այդ ընկերութեան կանոնագրին։ Այլ սակայն նկատելով որ ներկայացեալ կանոնագիրն չի գոհացնէր «Ազգ. Ընկերութեանց Կազմական Կանոնագրի» Ա. յօդուածոյ պահանջումը, մերժեց անոր վաւերացումը։

6.—Խորհրդոյ սոյն նիստին ներկայացան 4—5 ուսուցչութեան ընտրելիներ, անոնց քննութիւններն ըստ օրինի յանձնուեցան նախապէս կարգեալ քննչաց։

Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ Փետրուար 7, ուրբաթ, ժամ 4ին, Բերայի Արհեստանոցին մէջ։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆՔ. — Զէնկիլէրի ազգ. վարժարանի սաներէն Կ. Ա. Փէհլիվանեան և Յ. Մ. Պապիկեան նամակ մը գրելով մեզ, կ՚ըսեն թէ Բէ-ղըն-իւնի մէջ աղքատներու վիճակին վրայ գրուածներէն զգածուելով, իրենց կաղանդի նուէրէն 100 ղրշ. խնայած են զոր կը ղրկեն իբրև Հացագին։ — Արսլանպէկի բարեջան ուսանողիչ Ստեփան էֆ Մ. Գազանճեան գեղեցիկ նամակաւ մը ղրկած է 40 ղրշ. իբրև Հացագին, որոյ 20 ղրշ.ն ինք կը նպաստէ, և ուրիշ 4 անձինք հնգական ղրշ։ — Իզմիտէն Յակոբ էֆ. Բէյ-Յէկեան ղրկած է 60 ղրշ. Հացագին և 60 ղրշ. Ազգ. Հիւանդանոցի համար։

ՎԱՌՆԱՅԻ ԴԷՊՔԸ

Կարդացի «Բիւզանդիոն»ի մէջ Վառնայի գայթակղական դէպքը, Շաքէի առանց կրօնական արարողութեան թաղուելու մասին։

Կ՚առաջարկեմ.

1. Պատրիարքարանի կողմանէ անմիջապէս փիլոնազուրկ հռչակել Եղիշէ և Մարտիրոս քահանաները։

2. Պուլկարական կառավարութեան միջոցաւ Պոլիս բերել տալ յիշեալ երկու անարժան քահանաները, որք ո՛չ կաթողիկոսական և ո՛չ պատրիարքական իշխանութիւն ճանչնալու յաւակնութիւնն ունին, և համաձայն եկեղեցական օրինաց սաստ վճռել իրենց վերջնական պատիժը։

Բուլղըրլը Ս. Հրեշտ. Եկեղեցւոյ Պաշտօ-
ՏԱՃԱՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

«ԿԱՂ. ԴԵԻ» (Եգիպտոս). — Կը ցաւինք որ չենք կրնար հրատարակել ձեր գրուածը. գի չափազանց անպարկեշտ է, և այնքան հետաքրքրաշարժ ալ չէ։ Նորութիւն մը չկայ մէջը։ Այն կարգի գրութիւններու համար սկզբամբ տեղ չունինք արդէն։ «Շահեկանութեան» այդ ճիւղէն յօժարակամ հրաժարած ենք։ Առանց ատոր ալ գոհ ենք ժողովրդային ընթերցասիրութենէն։ Ողջ ըլլայ ողջամիտ ժողովուրդը։

Թ. Պ. Բ. (Էտիրնէ). — Շնորհակալութեամբ կարդացինք ձեր «Առաջարկը»։ Կը ցաւինք որ առ այժմնիւթական արգելքներ կան առ այդ։ Գաղափարը շատ լաւ է սակայն։ Բայց կը խնդրենք որ չարունակէք։

«ՍԻՐԱՔ» (Էնկիւրի). — «Գաղատիոյ» վերաբերեալ ուսումնասիրութիւնը պիտի հրատարակուի լ կարգին։ Շնորհակալութիւն ձեր աշխատութեանց համար։

ԹՂԹ. (Պրուսա). — Մեք կարեւորութիւն չատւինք այն «պատասխան»ին, որ արդէն պատասխան մը չէր մեր ըսածներուն, և որուն ինչ չարժանի թով գրուած ըլլալն ալ կը հասկցուէր։ Խնդրեմ, դուք ալ կարեւորութիւն մի տաք։ Նորէն առիթ պիտի ունենանք խօսելու Պրուսայի վրայ, և սիրով կը հրատարակենք մեզ հաղորդուելիք ամէն նոր տեղեկութիւնները։

Ա. Բ. Էֆ. (Պիզա). — Մրարներդ հոս ժամանակին յանձնուած են։ Եթէ երկու ծրար մէկէն հասած է ձեր ձեռքն, ապահովաբար եղէք որ թերութիւնը մեր կողմէն չէ։

Ս. Մ. (Պարթէզ). — Վերջին գրութիւնը պիտի հրատարակուի։— Շնորհակալութիւն ձեր վերջին նամակին համար։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԸ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մըզկիթին մէջ։ Միջօրէին վեհ. Սուլթանը նոյն մզկիթը գնաց և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. Պալատ վերադարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին պուլկարական գործակատարը, ռուսական դեսպանատան երկրորդ ու երրորդ թարգմանները, ռումանական ընդհանուր հիւպատոսն և քանի մը ուրիշ օտարազգիներ։ Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ նահանգաց քննիչ Շաքիր փաշա վերջերս այցելած գաւառներու և գաւառակներու մէջ կատարած քննութեանց տեղեկագիրը ղրկեց Ձեռնհաս Իշխանութեան։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ Թրասի շրջուն մարտանաւն, Ծրուն մէջ կը գտնուի դերծովակալ Բօթիէ, փետր. 7ին (Ն. Տ.) Թուլօնէն ճամբայ ելեր է Հանիա երթալու համար։

ՆԱՀԱՆԳԱՑ զատական քննիչները՝ բանտերու մասին իրենց կատարած քննութեանց արդիւնքը տեղեկագրեցին Ձեռնհաս Իշխանութեան։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍՆ և բոլոր Նախարարք Եչ. Կայս. Պալատան մէջ ի նիստ գումարուեցան և այդ պատճառաւ իրենց պաշտօնատուները չգացին։

Մ. ԼԱԶՈՒԺ, ֆրանսական դեսպանատան սուրհանդակն, որ Կ. Պոլիս եկած էր, առջի օրը Բարիզ ուղեւորեցաւ։

ՀԱԲԷՇԱՍՏԱՆԻ վեհապետին քարտուղար Մ. Աթօ, Կ. Պոլսէն անցած պահուն, Ցունաց Պատրիարքին յանձներ է Մենելիքի ինքնագիր մէկ նամակն, որով կառաջարկէր Հաբէշ Եկեղեցին միացնել յոյն օրթոտոքս եկեղեցւոյն։

ԵՒՄՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը գրբեց կառավարական պաշտօնատանց որ ամէն ամիս իրենց հաշուետումարները ղրկեն Հաշուեքննութեանց Ատեանին։

ՑՈՒՆԱՑ Նախորդ Պատրիարք Տ. Անթիմոս տակաւին Գնալը չգնաց, այլ հիւանդ ըլլալով իր եղբօրորդւոյն Բաբաքօսթա էֆէնտիի տունը գնաց ի Բերա, ուր մէկ քանի օր պիտի մնայ։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութենէն հրահանգ խնդրուեցաւ թէ դատարանք Եվգաֆի փաստարաններէն ալ պիտի առնե՞ն իրաւագիտական վարժարանի յատկացուած մէկ մէճիտիյէն։

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ. — Նահանգաց մէջ կազմուելիք նախնական քննիչ մարմիններուն յատուկ կանոնագիր մը պատրաստելու համար յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ Դատական, Ներքին գործոց և Ոստիկանութեան նախարարութիւններու կողմէ կարգեալ պաշտօնեաներէ։

ՏՐԱՊԻԶՈՆ ղրկուած քննիչ յանձնաժողովն իր պաշտօնն աւարտած ըլլալով, այժմ իր տեղեկագրոյն պատրաստութեամբ կը զբաղի։

ՊԱՀԵՍՏԻ ՎԱՇՏԵՐ. — Կայս. Իրատէ մը, կըսէ Սապահը, հրամայած ըլլալով ի զէն կոչել Հալէպի ու Ատանայի շրջակայից պահեստի վաշտերն, ըստ այնմ երկու վաշտեր Ալի Սանճաք Փոլատ չոգենաւով ճամբայ հանուեր են՝ մին Ուրֆա և միւսը Մէրսին ղրկուելու համար։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹ, Օսմ. Պանքայի ընդհանուր տնօրէնն, որ Լոնտոն գնաց, առանձինք օրէն մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։

Պ. ՏԸ ՎԻԱԼԱՌ, ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդն, որ Իզմիր գացած էր, անկից Կրետէ ուղեւորեր է։

ՈՂՈՂՈՒՄ. — Գասսապայի երկաթուղւոյ գծին վրայ պատահած նոր ողողումներէն շատ մը կէտերու վրայ կառախմբոց երթեւեկութիւնը դադրեր է։ Հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուեր են ճամբաները բանալու։

ՑՈՐԵՆ. — Եւրոպայի մէջ ցորենի գինն զգալի կերպով իջեր է։

ՄԻՏԻԼԼԻԷՆ կը գրեն թէ վերջերս ծագած փոթորիկներու պատճառաւ ձիթենիները բաւական վնասուեր են։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնն հրահանգ ուղղելով ամէն կողմ, ծանոյց թէ երբ զինուորագրութեան և կամ անոր յատուկ սուրքին համար ո և է անհատի անունն արձանագրուած չըլլայ և մինչեւ մէկ տարի ձեռնհաս պաշտօնատան դիմուի արձանագրուելու համար, չի դրամական տուգանք պիտի չառնուի։

ՍԸՂԵՐԴԻ նախորդ կառավարիչ Ալի Րիզա պէյի ամսական երեք հազար ղրուշ յատկացուեցաւ իբրեւ անպաշտօն վիճակի թոշակ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ երկու մարտանաւեր, որք Իզմիր կը գտնուէին, անցեալ օր մեկներ են նոյն նաւահանգիստէն։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ նաւահանգստին շինութեան գումսէր կարգուեցաւ նոյն նահանգին առաջին երկրաչափ Ե. Խորասանեան էֆէնտի։

ԻԶՄԻՐ գտնուող անգլիական մարտանաւք Կրետէ ուղեւորեր են։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանատան նառաջին քարտուղարն անցեալ օր Ֆէնէրի Պատրիարքարանն երթալով այցելութիւն տուաւ Երէյլիի մետրապոլիտ Տ. Նէրմանոսի։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպանատան բժիշկ Բանաեօթ պէյ, որ Պարսից կառավարութեան կողմէ պատուիրակ կարգուած է Վենետիկի միջազգային հաժաժողովին, երէկ իրիկուն Վենետիկ ուղեւորեցաւ։

ԿՐԵՏԷ. — Պետական Խորհուրդը նկատելով Կրետէի անտառները տուրքէ զերծ կացուցանելու համար ո և է օրէնք չկայ, որոշեց օրինական տուրք առնել այդ անտառներէն հանուելիք փայտերէ, արագիներէ և ածուխներէ։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ Մ. Կրաթիէն անցեալ գիշեր չարագործներու կողմէ յափըշտակուած դրամը հարիւր ոսկիի չափ էր։

ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ. — Պրուսայի նահանգին Կէօնան գաւառակի Եօրթան գիւղին մէջ տասնեւվեց տարեկան Նիազի անուն տղայ մը իր հայրն սպաններ է՝ քնացած պահուն խոշոր քար մը զարնելով գլխուն։ Կըսուի թէ հայրն երկրորդ անգամ ամուսնացած ըլլալով իր կնոջ խօսքին յարմարելով գէշ կը վարուէր եղեր տղուն հետ, որ այդ կերպով իր վրէժը լուծեր է։ Նիազի ձերբակալուեր է։

ԱՐԴԻՆ. —Երէկ, Թոփխանէի պաշտօնատան վրայ աշխատող գործաւոր մը՝ 24 տարեկան Մուսթաֆա՝ ոտքը սահելով գլխիվայր գետինն ինկաւ. բերնէն ու ականջէն սկսաւ արիւն հոսիլ. անմիջապէս հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ եւ ՆՈՐԹԸՐՆ Ապահովագրական Ընկերութեանց Ընդհանուր Գործակալութիւնն ի Կ. Պոլիս պատիւ ունի գիտցունել Պատուարժան Հասարակութեան թէ ինք պատրաստ է, որպէս յանցեալումն, ընդունելու ամէն կերպ ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԵՒ ԲԱՑԱՌԻԿ ձեւակերպութիւններ անոնց որք՝ խնայողութեան համար՝ ապահովագրուած են ուրիշ-անգլիական Ընկերութեանց։ Նկատելով որ Նորթհ Պրիթիշ էնտ Մէրքընթայլ եւ Նորթըրն Ընկերութիւնք բոլորովին առաջնակարգ Ընկերութիւններ են որք հսկայական դրամագլուխներ եւ պահեստի գումարներ ունին, եւ հետեւապէս բացարձակ ապահովութիւն եւ վստահութիւն կը ներշնչեն, Ձեռնհաս գործելու շնորհիւ մեծ դիւրութիւն ալ կուտան յուսալի է որ Հասարակութիւնը պիտի փութայ իր շահերը վստահիլ յիշեալ Ընկերութեանց, որոնց նշանաւոր հանդիպած են շատերուն եւ ստացած են նորէն կարգադրելով տեղի ունեցած վնասները,—փոխանակ դիմելու ա՛յնպիսի Ընկերութեանց որք համեմատապէս նուազ կարեւորութիւն ունին։ 6—3

ԱՂՔԱՏԱՑ ՀԱՄԱՐ

Ի նպաստ Նաւըլ-Գաբուի կարօտելոց ձեռնարկուած հանգանակութեան մասնակցող Պատ. Նուիրատուաց երրորդ և վերջին ցանկը։

Մեծ. Տեարք,

Կարապետ Փափազեան՝ 40 ղրշ., Դիմնեա Եօրկիասիա մէկ զամբիւղ բրինձ, Գառնիկ Պօնճուքեան 60, Եալտըզճեան Ֆնտըքեան ընկ. 40, Յակոբ Նշանեան 40, Ոմն 40, Ոմն 50, Արսէն Արսէնեան 54, Ոմն 20, Մ. Յ. Ալալէմճեան 240, Զաքար Գրիգորեանն մէկ պարկ ածուխ, Էնֆիյէճեան 20, Ոմն 10, Նասիպ Գարագաշ 20, Լեւոն Բանիկեան 20, Ռուբէն Միսքճեան 10, Սթրամթի 10, Նշան Տէրվիշեան 20, Յովհաննէս Իրկիքճեան 20, Գավաքճեան 20, Մանաս 20, Յարութիւն Մուրատեան 40, Գառնիկ Ճէվահիրճեան 20, Մաքսուտ Յակոբեան 20, Կարապետ Աբրահամեան 40, Ոմն 10, Ոմն 20, Ստեփան Թօքաթեան 108, Պ. Աստարճեանի վաճառատան պաշտօնեայք 120, առեւտրական խնդրոյ մը կարգադրութեան առթիւ պահանջատէրերուն մէկ մասէն 1 առ % հաշւով գոյացած 110, Մկրտիչ Մարտիկեան 324։

Թաղ. Խորհուրդս ներկայիս իր խորին շնորհակալութիւններն կը յայտնէ սոյն հանգանակութեան մասնակցող Պատ. Նուիրատուաց, որոնք իրենց առատ նուէրներով յանչափս ուրախացուցին Թաղիս կարօտեալները Ս. Ծննդեան տօնին, բաշխուելով իրենց առատօրէն 10 ոչխար, 320 օխա բրինձ, 309 օխա լուբիա, մէկ պարկ ածուխ և 8850 օխա ածուխ։

Խորհուրդս կը փութայ նաև յայտարարել թէ՝ սոյն հանգանակութենէն յաւելեալ 355 գահեկանի գումարն միեւնոյն եղանակաւ և պարբերաբար արդիւնաւորելով, որոշած է յատկացնել Ս. Յարութեան տօնին 25 դպրոցական աղքատ տղայոց մէկմէկ ձեռք հագուստ չինել։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
Ա. ԳԷՈՐԳԵԱՆ — Յ. ՊԱՌՍԻԵԱՆ
Նաւըլ-գաբու 28 Յուն. 97

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻԶՄԻՐԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Իզմիրէն կը գրեն փետր. 8 (Ն.Տ.) թուականաւ թէ առեւտրական հրապարակը բաւական լաւ էր նոյն թուականին վերջացող շաբթուն՝ մանաւանդ ափիոնի, խաշխաշի և չամիչի վրայ։ 228 կողով ափիոն ծախուեր է չէքին՝ 77—80 ղրուշի, ըստ տեսակին։ Ժամանումնք 2220 կողով եղած են, մինչդեռ անցեալ տարի 3136 կողով էին։ 40,000 կենդինար խաշխաշին ծախուած է 48-98 ղրուշի ըստ տեսակին։ Գարեկի գինը 10 փարա բարձրացած և ծախուած է 80,000 քիլէ. պատրաստ կայ 200,000։ Ցորենի գինն է օխան 54-62 փարա, ալիւրը 54-95, խիմիկ 78-82, թեփ 25, տարը 36-39, եգիպտացորեն 36, հաճար 32-34 և վարսակ 20-21։ 1000 պարկ սուսամ ծախուած է օխան 80-82 ½ փարայէն։ 800 հակ Սապունճայի բամպակ վաճառուած է կենդինարը 250-252 ½ ղրուշի։ Դեղին մեղրամոմի գինն է օխան 19 ½ ղրուշ և գիտոր սեւը՝ 6 ½ ու սպիտակը 6-6¼, մէճիտիյէն $23^{15}/_{100}$ էն։ Նոր բերքէն 2000 կենդինար ձէթ ժամանած են։ Կարժեն օխան $5^{5}/_{30}$ և $5^{30}/_{40}$ ղրշ. մէճիտիյէն 33 էն։ Ընդհանուր բերքը կը հաշուի 1,050,000 կենդինար որուն 350,000 Իզմիր-Այտըն ու շրջակայք, 320,000 Այվալը ու Ատրամիթի եւ 380,000 Միտիլլի և ուրիշ տեղեր։ Զամիչներէն ծախուած են 8000 պարկ Սուլթանիյէ օխան $1\frac{1}{2}$—$4\frac{3}{4}$ ղրուշէն, 4000 սեւ չամիչ օխան $1\frac{3}{4}$—$3\frac{1}{4}$ էն և 14,000 կենդինար չթիրայի սև չամիչ 40—53 ղրշ. կենդինարը։

Շաքարի, խահուէի ու բրինձի գիներն անփոփոխ են։ Քարիւղի գինն է սնտուկը 22½։ 50,250 սնտուկ ժամանած է և պատրաստ կայ 70,000 սնտուկ։

ՍԵՂԱՆԱԽՕՍԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

1 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	Օ. Ո.	20	35
Ամենէն բարձր գին	»	20	37
Ամենէն վար գին	»	20	23
Օսմանիյէ	»	70	—
Ռումէլիի երկաթ.	Ֆր.	93	50
Ռէժի	»	12	30
Քաէտի ժէնէրալ օթթմ.	»	7	—
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	3	90
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	6	80
» ժուիսանս	»	2	10
Միկաւէթ Ա.	»	1	10
Միկաւէթ Բ.	»	1	05
Սօս. Օթ. Շամ է Վալ.	Ա. Ո.	3	10
Ձէն. Թօպաքօ Քօրր.	շիլին	07.	—
Ձէն. Էնթէրբրայզ	»	09.	—
Թրամուէյ պարտաթ.	Ֆր.	489	—
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	342	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	456	—
Թրանսվալ	»	29	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	4	—
» ութ	»	»	— —
Ռումէլ. երկ. մէկ	»	»	— —
» » ութ	»	»	— —

ԲԱՑՕՒՄ ԱՑՍ ԱՌԱՒՕՏ

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	20	28
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	93	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	110	$^{15}/_{40}$
Փարիզ 3 »	Ֆր.	22	75
Վիէննայի մանտա	»	10	$76\frac{1}{4}$

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	29
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Քօլ էմբէրիալ	»	90	—
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108	25
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	53
Ֆլօրին		51	07

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ, 12 ՓԵՏՐ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	Ֆր.	102	47
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ. բաց.	»	18	95
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ. գոց.	»	18	87
» » » Բ.	»	33	—
» » » Գ.	»	19	90
Օսմանիյէ	»	330	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	94	50
Օսմ. Բանքայէ	»	420	—
Մաքսատուն	»	430	—
Օսմ. Ռէժի	»	300	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	519	50
Քաէտի Լիոնէ	»	770	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3367	—
Իտալական Ռանթ	»	89	30
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	195
Դրամագլուխ	»	2	—
Թրանսվաալ լանկ	»	28	25

ՊԵՐԼԻՆ, 12 ՓԵՏՐ.

Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.	մարք	—	—
» փոխառութիւն 1888	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	97	—
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	88	30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	295

ՎԻԷՆՆԱ, 12 ՓԵՏՐ.

Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ	ֆլօր.	119	90
Ռումէլիի երկաթուղի	»	45	50
Օսմ. Ռէժի	»	138	—

ԼՈՆՏՈՆ, 12 ՓԵՏՐ.

Անգլ. քօնսօլիտէ	Ա. Ո.	112	40
Օսմ. » Սէրի Ա.	»	65	—
» » » Բ.	»	32	25
» » » Գ.	»	20	—
Դ.) բաց.	»	18	95
) գոց.	»	18	67
Փոխառութիւն Գասսապա	»	76	50
» Օսմ. 3 ½ %	»	94	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	10	62
Այտընի երկաթուղի	»	12	37
Եգիպտական Միացեալ	»	104	75
Հելլենական 5 %	»	26	—
Մօնօբօլ Հելլենական 4 %	»	26	—
Ռանթ » 4 %	»	22	—
Ռուսական 3½ % 1891	»	103	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	75
» Նոր » 6 % 1892	»	89	-
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25	350
Դրամագլուխ	»	3	—

ՏՈՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, ըստ ամենայն չափի (ըստ տարիքի), ծամելու, եւ այլն։ «Սկօրբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ակռահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զըլպուղճեանց դէմ)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 Նոր բացուած Խրիմէր Մըհէթ փողոց ամէն օր։

Յ. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժներու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ՚ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ԻՒՆԻՕՆ

ԻՒՆԻՕՆ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ բազմաթիւ յաճախորդներէ վայելած վստահութենէն քաջալերեալ իր գործառնութեանց աւելի մեծ զարկ մը տալու փափաքանօք կենաց ապահովութեան ճիւղին մասնաւոր սեսսիոն կարգած է

ԶՄՒՀՐԱՆ ԷՖԷՆՏԻ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ որ արդէն քաջածանօթ է սեղանաւորական և ապահովագրական ասպարէզի մէջ ստացած պատուաւոր յաջողակութիւններով։ Միհրան էֆ. Տէր Ներսէսեան կը գտնուի ամէն օր ժամը 4-7 Ղալաթիա Ընկերութեանս գրասենեակն ուր պատրաստ է իրեն դիմողներուն ամէն կերպ տեղեկութիւններ և դիւրութիւններ տալ կեանքի ապահովագրութեան մասին։

Տնօրէնութիւնս այս առթիւ հարկ կը համարի նաեւ յայտնել թէ՝ Նազարէթ էֆ. Եազըճեան ո եւ է պաշտօն և գործառնութիւն չունի այլեւս Ընկերութեանս հետ։

Իւնիօն Հրդեհի և Կենաց Ապահովագր. Ընկերութեան Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութիւն
Գալաթա Քարաքէօյ
Եէնի-խան, Ա. յարկ 3—2

ՆՈՐԷՆ ՏՊԱԳՐՈՒԵՑԱՆ
Ս. ԴԱՒԹԵԱՆԻ
ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ա. Վարժ. Մանկանց	Զ. տիպ	
Բ. » »	Դ. »	
Տարրական Բնագիտութիւն	Դ. »	
Լրացուցիչ Դասագիրք	Բ. »	

Կեդրոնատեղին է
Գրասենեակ ԴԱՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ, Թիւ 16, Գազազքէր խան, Պահճէ-Գափու, Կ. Պոլիս։ 5—2

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA À ST. PÉTERSBOURG

1881 Մարտ 20 ի կայս. հրամանաւ արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000	Փր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000	»
1895 ի հասոյթք	25,000,000	»
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000	»

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ (Հին Մոստոտան տեղը)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ՐԷՔՔԷՆ

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 — 1828 L'UNION DE PARIS — ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆՔ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՒՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ			ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ		
Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000	Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	7,650,000	Պահեստ	»	104,500,000
Թղթապանակի մէջ	»	69,246,000	Ապահովագրութիւնք	»	250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	16,000,000	Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	17,750,000
Հատուցուած վնաս	»	176,000,000	Հատուցուած վնաս	»	65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. կայս. Պանքան։
Մանրամասնութեանց համար դիմել առ մասնաւոր Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Գարաքէօյ Եէնի-Խան Ա. յարկ։
Կենաց ճիւղին Տեսուչ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլի եւ Սեւ-Ծովու միջեւ բանող շոգենաւեր

Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Եճիբշիըն	3500
Քէստրիան	10500	Բըրժիըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլուզիան	2500
Պոստոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լեսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինհօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլոմինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1 Ղալաթիա

ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ
Հազի, հարբուխի, շունչի կարճութեան, շնչարգելութեան դէմ, ելն.

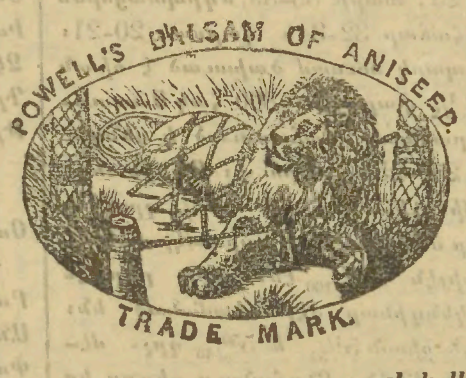

Այս թանկագին դեղը տարօրինակ յատկութիւն ունի անմիջապէս ափոփելու հարբուխը, հազը, կոկորդի ցաւը, դժուարաշնչութիւնն, եւլն ։ Իր ազդեցութիւնը կ'ընէ կարծրացած մաղասը կակուղցնելով եւ արտաքսումը դիւրացնելով ։ Կոկորդի անհաճոյ խուխուռներով գիշեր ցերեկ հազցող եւ հանգիստը կորսնցնող անձինք կը հանգստանան եւ մէկ շիշը բաւ է հիւանդութիւնը բուժելու։ Այս աննման դեղ հրաշքներ կը գործէ շնչարգելութեան, հինցած հազի, էնֆլիւէնցայի եւ ուրիշ պարագաներու մէջ։

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Ստորագրեալս, Թուրչունճը Հագգը էֆ., բնակեալ Տօլմա-Պահչէ, թիւ 25, կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր շնչարգելութենէ տառապելով համբաւաւոր բժիշկներուն դիմեցի եւ շատ սատակ վատնեցի, բայց օգուտ չտեսայ . հիւանդութիւնն օրէ օր սաստկացաւ։ Ինչ ընելիքս չէի գիտեր, երբ բարեկամներ խորհուրդ տուին որ դիմեմ Ղալաթիա, Վոյվօտայի պահականոցին քով, թիւ 95-97, Պ. Էտ. Քարուանայի անգլ. վաճառատունը։ Հոն ծախուած «ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածեցի եւ 3 ամիսէն կատարելապէս բժշկուեցայ։ Եւ զայս հրատարակելը մարդասիրական պարտք կը համարիմ։ Կ. Պոլիս, 4 ապր. 92. Ստորգր. ԷՍԱՏ ՀԱԳԳԸ

Ընդհ. Մթերանոց Էտմունտ Քարուանայի անգլ. վաճառատունը Ղալաթիա, Վոյվօտա փողոց թ. 95-97։ Կը գտնուի նաեւ բոլոր դեղարաններն եւ դեղավաճառաց քով։

Հ. ԵՒ Ա. ՍԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Թօհաֆճըլար խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ թիւ 4 Սէրվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

Արտասովոր եւ նորաձեւութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ

ՊՌՕՏԷ.— Պարզ եւ Մուսլինի վրայ, բանուած ամէն լայնքով. մասնաւորապէս օժիտի համար ճոխ տեսակներ, Վօլաններ Երիզներու համար։— ՏԱՆԹԷԼԱ.— Վալանսիէն, Գաոօ, Թիւլ, Քէօբիւր, Շանթիյեի, Պուրժօն, Իռլանտէզ ամէն տեսակ, Մետաքսէ, Բթանէ եւ Բուրդէ։— ՔԱՍՄԱՆԹՐԻ.— Պունճուքով, եւ առանց Պունճուքի Մետաքսեայ եւ ոսկեզօծ գունաւոր տեսակներ, Մօթիֆ, Կասանիթիւ, Սէնթիւր, Մաասպու, ... ԳՕՐՏԷԼԱ.— Կրօն, Մուաշէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանժան, ... ամէն տեսակներ ամէն լայնքով։— ԳՐԷՔ ԵՒ ԿԱԶ.— Դուէր տը Շին, Դուէր Անգլէ, Ֆոլքլիս, Կազ, Կոընատին, պարէժ բուրդ եւ մետաքս, Թառլաթան, Մուսլին եւայլն։— ՅԱՔԷՕՑԼ.— Ամէն տեսակ Թանթելայէ, Ֆաքեօլ Ֆիշիւ, Շարբ, Անտալուզ, Գլխարկի վէլօ, Թիւլ վարագոյր բանուած եւ Տանթելայէ, ծրարով եւ պատրաստ շինուած Ճիպինցուաներ։— ՋԵՌՆՈՑ.— Կաշիէ, Մետաքսէ եւ Բթանէ։— ՔՈՐՍԷ.— Գաղղիական ընտիր եւ ճեւաւոր, պարզ, Բըլուշով եւ մետաքսէ։— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՔՈՂԵՐ.— Կընունքի համար տղու հագուստ եւ գլխարկ։— ԲՈԴԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ֆիշիւ եւայլն։— Շալեր.— Շալ Գաւառներու համար, ծաղիկով նաեւ Ֆինօ Շալ էքօսէ ամէն մեծութեամբ։

Ամէնքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած։ Ճաշակաւոր եւ հարուստ զանազանութիւն։ ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ եւ աժանութիւն։ Մեծաքանակ եւ Փոքրաքանակ վաճառումնք։

ՔԻՆՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլի եւ Սեւ-Ծովու միջեւ ամէն երկու շաբաթ բանող շոգենաւեր

Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Սամարիա	3574
Էտրուրիա	7718	Մարաթօն	2403
Սէրվիա	7391	Ադլաս	2393
Ուրանիա	7268	Սարակոսա	2166
Բավօնիա	5587	Թարիֆա	2246
Սէֆալօնիա	5517	Բալմիրա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիտատ	1899
Սայթիա	4557	Մօրօգգօ	1855
Ալէբբօ	2143	Պրիթիշ Քուին	735
Քէտար	1876	Քարինդիա	5598
Շէրպուր	1614	Սիլվանիա	5598
Գադալօնիա	4845	Քամբանիա	12950
Պոթնիա	4531	Լուքանիա	12950

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Ալիքսիատիս խան, թիւ 4 Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիայի եւ Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բանող
Անխօլէ շոգենաւը յունուար 12 ին (Ն. Տ.) Մարսիլիա պիտի ուղեւորի կէսօրէն չորս ժամ յետոյ։
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղղակի եւ արագ ուղեւորութիւն
Նաւուղչէքի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց թ. 1

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլի եւ Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ
Ամասիս	3500	Թիպս	2500
Ռամէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնէս	3500	Նէրդիս	2500
Անիւպիս	3000	Բէրա	2250
Ապօր	3000	Օսիրիս	2250
Անօբիս	3000	Սֆինքս	2000
Օգմանլի	3550	Կասքօնի	1500
Ֆիլօս	2750	Կիլն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎիԹՕԼ եւ ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրփուլ

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Գործ փնտռող երիտասարդներուն, կամ նոր գործ մը ծանուցանել խնդրողներուն, բացառիկ դիւրութիւնք կը տրուին Բիւզանդիոնի Խմբագրատան մէջ։ Ո՛չ միայն կարեւոր զեղչ մ'ըրած ենք այսպիսի ծանուցումներու գնոյն վրայ, այլ եւ առաջարկութիւններուն պատասխաններն ընդունելու եւ հաղորդելու միջոցները կ'ընծայենք։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ–ՈՅԺ–ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՔԴ. ԼԱԼՈՐԻ.— Վերջին 25 տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է ցարդ գտնուած, կատարելապէս բուժելու ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, գառանցանք, անհական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարումք։ Կը բուժէ դժուարամարսութիւն, ջղային եւ սրտի, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններ, արեան շրջանի խանգարումներ, հիւծութիւնն եւ սպառումը. կը կասեցնէ ոյժերու կորուստն որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։ Ջղային տկարութեան եւ աւսոր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ միայուն է։ Մելամաղձութեան ախտանիշք կ'անհետանան հրաշալի արագութեամբ մը։ ՏՔԴ. ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կը ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով ելեկտրական տարրը, փոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական գոյացութիւնն է։ Կորովը կը կենդանացնէ մարդկային դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մաքին տալով առոյգ առողջութիւն, այնպէս որ կարելի է պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Անսորժահամ է, կը զտէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր ոյժ մը կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց։ Վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածման առաջին օրէն իսկ, մտաւոր կարողութեանց յաւելմամբ եւ բարօրութեան զգացմամբ որ վարժութիւնն հիւանդը շատոնց կը կորսնցնէր։ Մարմնոյութիւնը վերանորոգուած, ախորժակն հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Աղիք կանոնաւորապէս կը գործեն։ Դէմքը կը սկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչքը շողալ, մորթը պայծառ գոյն մը կ'առնու, մարմին ոյժ կը ստանայ։ Զգուշացէք նմանութիւններէն։ Տքդ. Լալորի Ֆոսֆատինը պարունակեալ է ամէն շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն սա բառերով **Dr. Lalor's Phosphodyne London England** վրան փորագրուած։ Այս դեղին յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծեր։ Մեծ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով, Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ՔԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլ. Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա պահականոցին քով, Ղալաթա-Շիշլիի թրամվէյներու կայարանը, թիւ 95 եւ 97։

ՐԵՅՆՕԼՏԻ ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔ

Կը բուժէ կաթուածը, յօդացաւերը, կողացաւն եւ բոլոր ջղային ցաւերը։ Աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղը ճանչցուած է կաթուածի, յօդացաւի, կողացաւի դէմ։ Մէկ անգամ առնել բաւ է քանի մը ժամու մէջ զգալի ամոքում առաջ բերելու։ Մեծ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն։ Լոնտոնի նշանաւոր Տր. Տէյի կը գրէ. «Քիչ մը առին Րէյնօլտի ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔը տուի հիւանդներուս եւ կը փութամ ըսել որ մինչ լաւ արդիւնք տեսայ։ Կը հաստատեմ որ ասի շատ ազդեցիկ դեղ է։» ՀՐԱՀԱՆԳ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ.— Պէտք է անօթի փորանց, պատկելէ անմիջապէս առաջ ու ռանց խառնուրդի խմել զայն։ Սկսելու է 40 կաթիլէ, որ կրնայ հետեւեալ գիշերը 60ի բարձրանալ եւ այսպէս հետզհետէ մինչեւ 120ի։ Մեծ եւ փոքր քանակութեամբ ու շիշերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցչին՝ ԷՏՄՈՒՆՏ ՔԱՐՈՒԱՆԱի անգլիական ընդհանուր մթերանոցը, 95 եւ 97, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Վոյվոտա, Ղալաթա-Շիշլիի թրամվէյներու կայարանը, Պահականոցին քով։ ԾԱՆՕԹ.— Սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ անգլիական եւ ամերիկեան դեղեր։

(73)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐԸ

ԿԱՄՔԸ

—Եթէ գլխուս փորձանք բերող բան մը չկայ եւ եթէ կրնամ ծառայութիւն մատուցանել ձեզ . . .

—Կատարելապէս, կրկնեց Էմիլ։ Բայց խնդիրը մենամարտի մը վրայ չէ, ինչպէս սովորաբար կը տեսնուի. ո՛չ ատրճանակի հարուած կայ, ո՛չ ալ արջասպի, անխռով եղիք . . . Հիմա պարոն մը ներս մտաւ . . . Հոս, իբրեւ ամուրի, բնակարան մը ունի ուր կ'ընդունի կին մը կամ կիներ, ճշդիւ չեմ գիտեր, եւ ի՛նչ փոյթս գիտնալու . . . պարզապէս պէտք է այս պահուս իսկ իր ձեռքն հասցնել խօսք մը զոր պիտի գրեմ . . . Մի՛ վախնաք, շնորհակալ պիտի ըլլայ ձեզ։

—Պատասխան մը պիտի տա՞յ, ըսաւ գոնապանուհին։

—Ոչ, Տիկին, տոմսակը ձեզ կուտամ եւ ես կ'ելնեմ կ'երթամ։

Իր այցետոմսերէն մին առաւ եւ մատիտով արագաբար գրեց սա բառերը. «կինդ կառքի մը մէջ, դրան տակ, քեզ կ'սպասէ . . . Մի՛ թողուր որ Տիրանն մէկ ժամէն առաջ մեկնի։ Դուն անմիջապէս դուրս ելիր, Եւրոպիոյ հրապարակէն ա՛ռ քալէ եւ տուն դառնալէ առաջ իմ տունս եկուր»։ Էմիլ։

—Պահարան մ'ունի՞ք, հարցուց։

Դռնապանուհին ծծաքարտի կեղտոտ տետրակի մը մէջ փնտռեց եւ չը գրուած ընկալագրերու ու հին թերթերու մէջէն գտաւ պահարան մը։ Էմիլ վրան գրեց. «Պարոն Լուի», անոր մէջ դրաւ այցաքարտն եւ կնոյն երկնցնելով, ըսաւ.

—Աւասիկ, Տիկին, շնորհակալ եմ ձեզ։

—Հիմա վազելով կը տանիմ, ըսաւ գոնապանուհին, Էմիլի հանդարտ կերպարանքէն քաջալերուած։

—Մնաք բարով, Տիկին։

Կառքին քով հասաւ։

—Լաւ ուրեմն, ի՞նչ եղաւ, հարցուց Էլէն։

—Տանը մէջ չեն ճանչնար զինքն. առաջին անգամ է որ հոն կուգայ. «իբրեւ պարզ քաղաքացի» բնակող վարձակալներ միայն կան։ Կալուածատէրը «իր կալուածին» մէջ առանձին կ'ենէր չուզեր, ըսաւ ինձ գոնապանն, ի՛նչ պատկառելի մարդ։ Ուստի մենք՞ պարտաւորուած ենք իւրովի հարցնելու թէ բացարձակապէս մտայծին երկիւղներու անձնատուր չէ՞ք եղած։

Էլէն գիտեց իր բարեկամուհին, որ ապահով կ'երեւէր։ Թարին հառաչանք մ'արձակեց. ի՛նչ բան չէր զոհեր, որպէս զի իր վախերն ընդունայն ըլլային։ Բայց ի՞նչ ընելու էր անստորագիր նամակը, նշանաբանն ու անուշահոտութիւնն, եւ Լուի՞ն որ օրոշեալ ժամուն կը համնէր։ Իրաւ է որ կնոջ մը գալը չէր տեսած։ Այն ատեն ի՞նչ կը նշանակէր այդ ժամադրութիւնն. ի՞նչու համար սպասած էր։

—Տակաւին կենանք, ըսաւ։

—Որչափ որ ուզէք, պատասխանեց Էմիլ, այժմ աներկբայ ըլլալով որ արկածն իր պատրաստած լուծումը պիտի ունենար։

Լաւ սպասեցին, իրենց աչքերը կառանցիկ դրան վրայ յառած։ Քառորդ ժամ վերջը, Լուի հանդարտօրէն դուրս ելաւ եւ յամրաքայլ հեռացաւ «Եւրոպիոյ կամուրջ»ին կողմէն։ Էմիլի մտովի կ'ըսէր. Աւասիկ վարպետ կեղծաւոր մը։ Անմեղի մը ընթացքն ունի. պըզտիկ սուրբի մը պէս կ'երթայ։ Հէք Էլէնը դժուարաւ պիտի խոնարհեցնէ զայն։

—Է՛ ուրեմն, սիրելիս, ըսաւ բարձրաձայն։ Ահա մեր մարդուկը մեկնեցաւ։ Հիմակ ակներեւ է թէ ժամադրութեան մը համար չէր եկած։

—Եթէ սակայն կանխաւ իմաց չը տուիք իրեն, ընդմիջեց Էլէն՝ կասկածոտ ակնարկով մը։

—Եւ ի՞նչ միջոցով։ Եթէ այս տան մէջ ծածուկ բնակարան մ'ունէր, անշուշտ կեղծ անուան տակ կը գտնուէր հոն։ Այսքան քիչ ժամանակի մէջ ի՞նչպէս կրնայի տեղեկանալ եւ մարդ ղրկել իրեն։ Վերջապէս, ինչո՞ւ համար խաբէի զձեզ։

—Բարեկամութեան համար, ըսաւ Էլէն գլուխը շարժելով։ Բայց զիս սիրել չէ՛ այդ։ Ոչ մէկ բան այնքան դըժուարին է ինձ որքան վստահաբար ապրիլ ա՛յնպիսի մարդու մը քով որ իմ սիրոյս դէմ պիտի դրժէ։ Պիտի կրնայ ծաղրել զիս. այսպէս ծաղրն ալ պիտի աւելնայ իր դժպհի ընթացքին վրայ, եւ այսքան նուաստացուցիչ վիճակէ մը դժուարաւ պիտի վերականգնիմ։

—Հանդարտեցէք, սիրելիս։ Այս իրիկուն երբ ձեր ամուսինը տուն դառնայ, ճարտարօրէն հարցափորձեցէք զինքը։ Թերեւս անձամբ պիտի տայ ձեզ գաղտնիքին բացատրութիւնը։ Ջձեզ նորէն ձեր տունը պիտի տանիմ։

Էլէնի հետ Բուասոնիէս-Արուարձանը գնաց եւ անոր քով մնաց մինչեւ ժամը հինգուկէս։ Ժամ եօթնին Լուի, ըստ սովորութեան, ճաշելու եկաւ, եւ մինչեւ անգամ առանց իր բնակարանն ելնելու, շիտակ սրահը մտաւ։ Մեծ մայրն ու կինն համբուրեց, նստաւ եւ ժըպտուն դէմքով, հարցուց.

—Լաւ ուրեմն, ի՞նչ ըրիք այսօր։

—Ես, ըսաւ պառաւն Տիկին Էրօ, Պօն-Մարշէ վաճառատունէն բուրդ գնելու գացի, աղքատներուն քօթանակներ հիւսելու համար, կարճ պտոյտ մ'ըրի Շան-զ'Էլիզէի կողմն, եւ աւասիկ եմ։

—Իսկ դո՞ւն, ըսաւ այն ատեն Էլէն իր ամուսնոյն, ի՞նչ գործ տեսար։

—Իրաւ որ տասն հազար ֆրանք փոխ տուի զոր կորսուած կը համարիմ . . . բայց ստահակութեանս ժամանակէն մնացած վաղեմի ընկերներէս միոյն տուի . . .։ Երկու անգամ գրած էր ինձ եւ ես ծանրէն կը քաշէի . . . Վերջապէս հաւանեցայ եւ քիչ մ'առաջ անձամբ տարի գումարը։

—Ո՞ւր։

—Մոսկուա փողոցը, պատասխանեց Լուի անտարբեր ձայնով մը . . . Անկէ Սէն-Տրնի գացի։

—Կառքո՞վ։

—Ո՛չ։ Ամսդերտամ փողոցը կառք մը բռնեցի, որ տարաւ զիս Հիւսիսային կայարանն . . . Եւ մեծ մօրս բամբին պէս աւասիկ եմ։

Էլէն իր ամուսնոյն պատասխաններուն արտասովոր ճշդութեան վրայ զարմացաւ մնաց. զանոնք անհաւանական գտաւ շատ ճիշդ ըլլալնուն համար։ Անոնց մէջ զգաց ճարպիկութիւն մը որ կը մասնէր ոճիրը։ Համոզուեցաւ թէ խաբուած էր եւ թէ Լուի Էմիլէն առած էր իր զանուիր վկայութեանն սիրտը բարկութիւն չզգաց։ Ըմբռնեց այն շարժառիթներն որոց հնազանդած էր իր բարեկամուհին եւ ներեց անոր։ Բայց որոշեց հսկողութիւնը կրկնապատկել, ստուգութիւն մը ձեռք բերելու համար։

Արդարեւ Լուի կէտ առ կէտ հետեւած էր Օրիորդ Լըրբլուլէի հրահանգներուն։ Մոսկուա փողոցին տունէն դուրս ելնելով, ուղղակի անոր տունը գացած էր։ Երկու ժամ սպասած էր անոր, որք մահացու երեւցած էին իրեն։ Անհամբեր էր գիտնալու թէ իր կինն ի՛նչ բան կրցած էր ի վեր հանել, յանկարծ օճիրը ձեռք տալուն համար դժգոհ էր, եւ Էմիլի յանդիմանութիւնները կրելու հարկին տակ գտնուելունհամար քիչ մ'անհանգիստ էր։ Էմիլի հովի մը պէս ներս մտաւ, ձեռքն անոր չկարկառեց, եւ կտրուկ ձայնով մ'ըսաւ, սրահին մէջէն անցնելով.

—Աշխատանոցս ելի՛ր, խօսակցելու համար աւելի հանգիստ պիտի ըլլանք հոն։

(Շարունակելի)

Թարգմանեց Բ. Մ. ՊՕՂԱՃԵԱՆ